

Kevés olyan ember van, aki tanulmányai során a fizikát a kedvenc tárgyai közé sorolja. Ezen azonban **Härtlein Károly** mesteroktató szerint lehet és kell is változtatni. Elmondta nekünk, hogy hogyan.
Cikkünk a 3 oldalon

HIRDETÉS

Fotó: Koronczai Richárd

Itt az ideje a változásnak

Az utóbbi évtizedben jelentős módosítások történtek az oktatáspolitikai területén. A HÖÖK tévégi ülésén olyan reformot fogalmaztak meg, amelynek

célja, hogy egységesebb rendszerben foglalja össze a tanulmányi, szociális, köztársasági és egyéb ösztöndíjak új lehetőségeit illetve változtatásait. A ki-

dolgozott javaslat részleteivel kapcsolatban **Gulyás Tibort**, a HÖÖK elnökét kérdeztük.

Cikkünk az 4. oldalon

Elkészült a HÖK költségvetése

Az eddigi gyakorlathoz képest megújult, és átláthatóbb éves költségvetést nyújtott be a Szenátushoz a Hallgatói Képviselői. A jövőben az EHK honlapján bárki megtekintheti, így véleményezheti

is a hallgatói alrendszer büdzsáját. Módosultak azok a teljesítményhez kötött szempontok is, melyek alapján a kari HK-k kapnak pénzt a működésükhöz.

Cikkünk a 2. oldalon

Elveszik a munkánkat?

Az elmúlt napokban ismét egyre több olyan cikk látott napvilgot, amely arra próbál felhívni a figyelmet, hogy a robotok hamarosan kiszorítják az embereket a munkaerőpiacról. Ennek következményeként egyesek

olyan utópisztikus jövőt képzelnek, ahol végre az embereknek nem kell dolgozniuk, míg mások egyenesen a Terminátor filmekből ismert sötét végkimeneteltől tartanak.

Cikkünk a 11. oldalon

Fotó: Szappanos Gergő

Állami nyugdíj? Ugyan már...

A nyugdíjrendszer hazánkban kezd tarthatatlanná válni. A jelenlegi modell a demográfiai változásokra reflektálni képtelen. Rugalmatlan és elhibázott. Sajnos elég kevés szó esik erről az igen komoly gazdasági vészhelyzetről, így sokan nem is tudják felmérni, hogy számukra ez milyen kockázatot is jelent. Az öngondoskodást nem lehet elég korán elkezdni, és pár évtized múlva csak arra a tőkére támaszkodhatunk öregségünkben, amit addig halmoztunk fel saját magunk számára.

Cikkünk a 6. oldalon

HIRDETÉS

Adószámunk:

18036754-1-43

Kérjük, hogy befizetett adójának

1 %-át a közhasznúan működő

Műegyetemi Hallgatókért Alapítvány
számára ajánlja fel.

Elkészült a HÖK költségvetése

Megújult, átláthatóbb és nyilvános lett

Az eddigi gyakorlathoz képest megújult, és átláthatóbb éves költségvetést nyújtott be a Szenátushoz a Hallgatói Képviselő. A jövőben az EHK honlapján bárki megtekintheti, így véleményezheti is a hallgatói alrendszer büdzsáját. Módosultak azok a teljesítményhez kötött szempontok is, melyek alapján a kari HK-k kapnak pénzt a működésükhöz.

VARGA ÁGNES

„Nincs máshol ilyen részletes és nyilvános költségvetési összeállítás a hallgatói alrendszer gazdálkodásáról” – fogalmazott Daku Dávid, az Egyetemi Hallgatói Képviselő (EHK) elnöke, aki a testület gazdasági referensével, Vidák Miklóssal számolt be a HÖK legújabb, a március végi Szenátus ülésén elfogadott költségvetéséről.

„Az egyetem vezetése több éve folyamatosan fejleszti azt a költségvetési szabályzatot, amely alapján minden szervezeti egységnek, köztük a hallgatói alrendszernek is, el kell készítenie az éves működésével kapcsolatos pénzügyi tervét. A tavalyi évtől ezt a folyamatot már a kancellár koordinálja” – fejtették ki. Az egyetemi költségvetés részei a kari, a nem kari és a hallgatói alrendszer. Ez utóbbinak része a HÖK költségvetése, mely „az egyetem összes kari hallgatói részönkormányzatát, azaz, a kari HK-kat és az EHK-t, mint ezek vezető testületét foglalja magában”. A hallgatói alrendszer része még a Kollégiumok Igazgatósága és a Hallgatói Szolgáltatási Igazgatóság (HSZI), ami a Kancellária részét képező szervezeti egység, ám a HÖK-kel közös költségvetése van. A költségvetés fontos része a hallgatói juttatások és az ösztöndíjak rendszere is, melynek a menedzselését az EHK és a HSZI közösen végzi.

„Idén először sikerült időben leadnunk az éves pénzügyi tervet, köszönhetően az egyetemi vezetéssel közösen kiala-

kított áttekinthető és jól strukturált költségvetési soroknak” – számolt be Daku Dávid. Az EHK képviselői jelentős előrelépésnek minősítették az időbeliség betartását. „A teljes portfóliónkat tekintve olyan szerteágazó a tevékenységi körünk, amelyre az egyetem által kezdetben összeállított költségvetési tábla nem húzható rá” – ismertette Vidák Miklós. „E séma jól alkalmazható a karok esetében, melyeknek jóval egyszerűbb a költségvetési összeállítása, kiadásai jelentős része bérköltség. Ezzel szemben a hallgatói önkormányzathoz tartozik a saját működési kérdéseiről felül a Hallgatói Külügyi Testület a maga 4 tagszervezetével, 11 egyetemi szakkollégium, az egyetemi szintű öntevékeny körök, e mellett egy egyesület, és egy olyan nonprofit korlátolt felelősségű társaság, mely az egyetemen elérhető szolgáltatásokat biztosította a diákoknak. E szervezetek mind a 23.000 műegyetemi hallgató tevékenységét lefedik. A portfólió összetettsége miatt korábban lehetetlenné vált, hogy az egyetem által kialakított költségvetési táblát biztonsággal ki tudjuk tölteni” – fűzte hozzá az EHK gazdasági felelőse.

„Az egyetemi vezetéssel egyeztetve kiválasztottuk azokat a tételeket, mely az állami oldalról elkölthető forrásokat érinti, és a „vállalati oldalt”, azaz, az EHK-hoz köthető gazdálkodó társaságokkal kapcsolatos elemeket. Az előbbi egy jól követhető, zártabb rendszer, ám a vállalati oldal olyan szolgáltatásokkal kapcsolatos, melynek tételei évről évre változnak” – részletezte Daku Dávid. „A nonprofit kft., melynek tulajdonosa az EHK-hoz köthető egyesület, saját analitikus gazdálkodást folytatott, melynek bevételei és kiadásai egyensúlyban voltak, tartalékot képezve fejlesztette magát tovább, a bevételeit pedig a saját tevékenységére fordította vissza. Az egyik legnagyobb előnye, hogy rugalmasabb és hallgatóbarátabb feltételeket teremtett például a szakkollégiumok, a HK-k vagy az egyetemi szintű öntevékeny körök beszerzéséhez. E cég szervezte a hallgatói rendezvényeket, a Műegyetemi Állásbörzét, hozzá tartoztak a kollégiumi klubok és néhány egyetemi büfé üzemeltetése is. A pezsgő egyetemi élethez azzal járult hozzá a gazdálkodási forma, hogy megkönnyítette a kis értékű eszközbeszerzéseket olyan időszakokban, amikor például a normatív oldali források ilyen irányú költsége nem volt lehetőség” – foglalták össze az előnyöket.

E működési formában hozott változást a kancellári rendszer bevezetése. A hosszasan formálódó megállapodás értelmében, az egyetemen olyan gazdasági társaság fogja a fent felsorolt feladatokat ellátni, melynek az egyetem a többségi, 60%-os tulajdonosa, joggyakorlója a kancellár. „Ez az oka annak, hogy a korábbi nonpro-

Fotó: Dobó Diána

fit vállalat nem folytathatja tovább a tevékenységét” – tette hozzá Daku Dávid, ahogyan azt is, hogy mindent megtesznek azért, hogy az eddig jól működő egyetemi szolgáltatások a jövőben ne szűnjenek meg, sőt inkább szolgáltatási színvonal emelkedést érezzenek az

„Nincs máshol ilyen részletes és nyilvános költségvetési összeállítás a hallgatói alrendszer gazdálkodásáról.

ide járók. „A korábbi nonprofit kft.-t felváltotta az egyezségnek megfelelően a Műegyetemi Hallgatói Szolgáltató Kft., melynek 60%-ban az egyetem a tulajdonosa, tulajdonosi joggyakorlója a kancellár, a társaság 40%-a pedig rövid időn belül a Műegyetemi Hallgatókért Alapítványhoz kerül” – foglalta össze a formálódó tulajdoni viszonyokat az EHK elnöke, e mellett felhívta a figyelmet arra is, hogy a jelenlegi átmeneti időszakban ügyelnek arra, hogy a szolgál-

tatásokban ne legyenek fennakadások.

A Szenátus által elfogadott költségvetésben változik az a támogatási rend, mely alapján a kari Hallgatói Képviselők minden évben a működésükhöz szükséges forrásokra tehetnek szert. „A kari HK-knak meghatározott eredményeket kell elérniük ahhoz, hogy részesüljenek e keretből. Minél magasabb szintű szakmai tevékenységre ösztönözzük a képviselőinket, akikben tudatosítani szeretnénk, hogy munkájuk óriási felelősséggel is párosul” – tette hozzá Daku Dávid.

„Minden kari testületnek saját költségvetést kell összeállítania ahhoz, hogy 400.000 forint működési forrást kapjon, az előző évről szóló beszámolóért további 400.000 forintban részesül. 1 millió forint jár akkor egy kari HK-nak, ha a testület képviselőinek HK zh-n nyújtott átlagteljesítménye legalább 70%, ezzel is a hallgatókkal, egyetemi élettel, tanulmányokkal, kollégiummal és juttatásokkal kapcsolatos szabályok minél alaposabb ismeretére szeretnénk ösztönözni őket. Elvárjuk a kari önkormányzatoktól, hogy az oktatási, kollégiumi és szociális ügyeket határidőre bírálják el, feladataikat az ütemezés szerint végezzék el. 10-ről 8 millió forintba csökken-

tettük az EHK-tól érkező kérések időbeli teljesítéséért járó összeget, ám további 300.000 forintot költhetnek a kari Hallgatói Képviselők szakmai továbbképzésre, melynek célja részben az, hogy a 8 kari HK minél jobban megismerjék egymás működését és átvegyék a jó gyakorlatokat” – mutatta be a teljesítményrendszert Vidák Miklós. Felhívta a figyelmet egy újdonságra is, miszerint hasonló támogatási rendet készítettek elő a szakkollégiumok, a Hallgatói Külügyi Testület és az egyetemi szintű öntevékeny körök számára is. Összeállítottak egy szempontrendszert, amelyet érdemes figyelembe venni az éves működési pályázatok benyújtásakor. Leírták, hogy melyek azok a területek, amelyeket érdemesnek tart fejleszteni, és melyek azok, amelyeket kevésbé preferál az EHK.

Daku Dávid fontosnak tartotta megemlíteni, hogy beépítették a költségvetésbe az EHK hosszú távú célkitűzéseit az egyetemi infrastruktúra és a hallgatói élet fejlesztésére: „szeretnénk megfelelő műhelykörülményeket teremteni azoknak a munkacsoportoknak, amelyek mérnöksorozatokban vesznek részt a találmányaikkal (pl. BME Formula Racing Team, BME Solar Boat Team). Hosszútávon szeretnénk felújítani az egyetemi klubokat, és a sokáig felhalmozódott jegyzettámogatást a tananyagok modernizálására, és elektronikus jegyzetek széles körű elérhetőségére fordítanánk. A célunk, hogy minden tárgyhöz legyen egy könnyen elérhető elektronikus tudástár. Ezek mellett már az idei költségvetésben elkülönítettünk 10 millió forintot egy egységes műegyetemi kártyarendszert kialakítására, mellyel minden Műegyetemen alkalmazott pasztik kártyát egy egységes forma váltana fel, amelyet például fénymásoláshoz, büfés vásárláshoz, vagy akár kollégiumi belépő kártyaként is lehetne használni”.

Az EHK a közeljövőben szeretné talpra állítani az egyetemmel közös gazdasági vállalkozását: „az állami források rugalmatlan, nehézkes rendszerében e céges oldal fenntartása kritikus, e nélkül nehezen tudjuk támogatni a hallgatói szervezeteket. Ösztönözni szeretnénk a kari hallgatói képviselőket azzal is, hogy ha szponzorokat hoznak az egyetemmel közös vállalkozásunkba, az EHK a behozott összeg további 20%-kal támogatja őket”.

A képviselők beszámoltak arról is, hogy az átláthatóság jegyében a testület weboldalán már elérhető „üvegzsze” részben nyilvánossá teszik a költségvetési összeállítást, statisztikai eredményeket és a hallgatói normatíva felosztását is. „Eddig sem volt takargatnivalónk, ez után sem lesz. Bárki megtekintheti ezeket a dokumentumokat, és ha kedvet érez, véleményezheti is a javaslatainkat” – zárta a beszélgetést Daku Dávid.

Interjú Härtlein Károly mesteroktatóval

A fizikát meg lehet szerettetni

Kevés olyan ember van, aki tanulmányai során a fizikát a kedvenc tárgyai közé sorolja. Ezen azonban intejűalanyunk szerint lehet és kell is változtatni.

ISTVÁN ADRIENN

Napjainkban hogy áll a fizika népszerűségi mutatója?

Általánosságot nem egyszerű mondani, inkább arról van szó, hogy vannak bizonyos körök, ahol népszerű a fizika. Ilyen műhelyek például a szegedi Agora, a győri Mobilis vagy az egri Varázstorony. Ezek a szervezetek rendezik a legtöbb fizikát népszerűsítő előadást is. Szerintem a legnagyobb probléma, amiért a fizika nem jut el egy szélesebb réteghez az, hogy méltatlan módon a közmédiából eltűntek a természettudományos műsorok. Úgy gondolom, ha sok sportágat rákényszerített a média arra, hogy közvetíthető legyen, akkor a fizika versenyekkel is ezt kell tenni. Vegyük például a kajak-kenut. Régen voltak még 10 000 méteres távok is, ma ezek helyét a kétszáz méteres váltotta fel, rövidebbek, így könnyebben közvetíthetők. Hasonlóan kellene átalakítani a fizika versenyeket is. Nem közvetíthető a verseny, ha a képen azt látjuk, hogy egy okosnak tűnő fiú rája a ceruzája végét, és gondolkodik egy képlet felett. A kísérleteknek kellene nagyobb szerepet szánni – ezek látványa már médiaképes is lehet. Szerintem a tudomány szempontjából elfogadhatatlan a közmédia kínálata. Nem szerencsés, ha a kereskedelmi médiumokat próbálják követni. Valami olyat is kellene sugározniuk, ami tényleg a közt szolgálja! Vegyük például a Kémia Olimpiát. Amikor Vietnám adott otthont e neves eseménynek, az ottani köztévé adásmenetét teljesen átstrukturálták az olimpia idejére, és azokon a napokon vezető hírként értesülhettek a nézők a történetekről. 2008-ban Budapesten rendezték meg, annyira nem érdeklődött a média, hogy még a szakma sem tudott arról, hogy mi vagyunk a rendező ország. Akkoriban egy előadásomon matematika-fizika-kémia szakos tanárokat kérdeztem meg, hogy hol lesz a Kémia Olimpia, és nem tudták. Tehát szerintem a legnagyobb probléma az, hogy a közmédiaokat nem érdeklik ezek az események, ám ha baleset történik kísérletezés közben, vagy ha leszakad az iskola plafonja, az már hírértékű.

Fotó: Dobó Diána

Vannak olyan mozgalmak, melyek segítik a fizika népszerűsítését?

Persze, minden egyetemen vannak olyan megmozdulások, melyek segítik a természettudományok népszerűsítését. Nálunk a Fizika Intézetben számos izgalmas programot ajánlunk középiskolásoknak, Nobel-díjas kísérleteket, tehetséggondozó mérési szakkört, laborlátogatásokat, kísérleti bemutatókat. Intézetünk is részt vesz a Gyermekgyetem eseményeinek szervezésében. Nagyon össze kell szednie magát annak, aki ide be szeretne kerülni, mert hamar elfogynak a helyek. Mindehhez a hallgatóink is hozzájárulnak, a Wigner Jenő Szakkollégium tagjai nélkül nincs rendezvény. Az ELTE-n ott van például az Atomoktól a csillagokig sorozat, ami csak fizikával foglalkozik. Vagy ott van az Észbontó és az Észbontogató, melyek keretein belül kémiai előadásokkal várják az érdeklődőket. Továbbá középiskolásoknak rendezik évente a Természet Világa folyóirat Természet-Tudomány Diákpályázatát, mely a természettudományok népszerűsítésének egy unikálisabb formája. Nagy problémát jelent még, hogy az Emberi Erőforrások Minisztériuma döntései révén elvették a nagyobb fizika versenyek jelentőségét, a támogatások megszüntetésén túl az itt elért eredményeket sem ismerik el, vagyis aki most megnyeri, mondjuk, az Eötvös Loránd fizikai vagy a Kürschák József matematikai versenyt, már nem kap semmilyen pluszpontot a felvételinél. Még így is azt kell mondanom, hogy a fizika csak

egy kisebb réteget érdekel, a szélesebb réteg inkább az „aluljáróban szotyoláztat”.

Ön több ismeretterjesztő műsor-nak, előadásnak volt szereplője/előadója. Mit gondol, melyik volt a leghatásosabb? Melyiket szeretete legjobban?

A legtöbb ilyen rendezvényen szerencsére csillogó szemekkel találkozom, de nem szeretnék egyetlen ilyen programot sem kiemelni, mert az nem lenne igazságos. Annyit viszont azért hozzá kell tennem, hogy például a Kutatók Éjszakája a Fizika Intézetből indult 2005-ben a Fizika Évének apropójából. Nos, ha már a fizika népszerűsítéséről van szó, akkor mindenkinek bele kellene gondolnia, hogy a fizika nélkül nincs modern társadalom. A legáltalánosabb tárgyaink mögött is a fizika húzódik. Egy teljesen átlagos chipet például 14 nanométeres technológiával gyártanak, ha ehhez hozzáveszünk, hogy 400 nanométer a látható fény hullámhosszának alsó határa, akkor szinte hihetetlen ez az érték. És ha ez még nem lenne elég, akkor bele kell gondolnunk abba is, hogy nincs olyan része a fizikának, amit a chip gyártása során ki lehetne hagyni. Vegyük például az optikát, a diffrakció megértése nélkül nem tudnánk elkészíteni egyetlen kis méretű tárgyat sem, hiszen ilyen körülmények között már figyelembe kell venni a fény tulajdonságait is. De benne van például a hőtán is, mert ezeknek a processzoroknak még a hűtéséről is gondoskodni kell. Aki

nem akar fizikát tanulni, az nem fogja megérteni a világot maga körül.

Véleménye szerint melyik korcsoportot érdemes megcélozni a fizika népszerűsítésével? Esetleg életkoronként más a kedvenc téma/kísérlet?

Úgy gondolom, hogy mindegyik korosztályt meg kell célozni. Van egy szegedi kolléganóm, aki az Agoránál tevékenykedik, ő már óvodásoknak is tart fizikaórákat. Ilyen idős korban lehet igazán beoltani őket a fizika iránt. Meg kell tanítani a gyerekeket, hogyan tudják felfedezni a világot, és ezzel még a bevésoedés korát kell megcélozni. Ha ilyen korban kezd el a kisebbeket érdekelni a fizika, akkor már később sem fogják tudni elképzelni a napjaikat nélküle. Ha a gyermekek figyelmét szeretnénk felhívni a fizikára, akkor sokszor az a kulcs, hogy a környezeti hatásokra reflektálva kell kísérleteket választani. Mondok egy példát: ha éppen egy filmben robbantanak, akkor a fizikai kísérletnek is robbannia kell, vagy legalább összedöntenie valamit. Ezen felül persze vannak már stílusosan illusztrált, komoly fizika könyvek is, melyek könnyebben megragadják a fiatalok figyelmét. Viszont sokat ront a fizika helyzetén a média is. Az online felületeken csak az olvasottság, nézettség számít, a tudományt feláldozzuk a „szent kattintás” oltárán, és ez nagy baj. A '90-es évek közepén volt egy tévéműsor, a Repeta, melynek 3,5 órás sajtótájékoztatóját képesek voltak az akkori újságok 8 mondatban összefoglalni. Mi ez, ha nem csonkítás? Így az embernek még csak lehetősége sincs az igényes-ségre.

Ön a Szkeptikus Konferencia egyik főszervezője. Mit gondol, az áltudományok hogyan befolyásolják a fizika megítélését?

Nem rossz ez a kérdés, érdemes foglalkozni vele. Vegyünk egy mai példát: nanofestékek. Az áltudósok kitalálják, hogy a 0,1 mm vastag nanofesték jobb hőszigetelő, mint a 10 cm vastag hungarocel, majd ezt az állítást úgy igazolják, hogy a nanofestékeket fizikusok találták ki. Ha mégsem működik a festék, akkor pedig a fizikusok a hibásak. Ezt persze a média is felkapja, hiszen az már hírértékű, hogy van például ingyenenergia, azonban az már nem érdekli az embereket, hogy valójában nincsen. A tudománytól sok mindent elvárnak az emberek, de nem veszik figyelembe, hogy nem mindenható. Abból kell kiindulni, hogy mit tudunk megoldani, és nem abból, hogy mit nem. Ezt egyébként javasolom a vizsgázó hallgatóknak is, mindig gondolják át, hogy mit tudnak, és abból induljanak ki.

HIRDETÉS

Hírek és
érdekességek
a **Műhely Online**
Facebook oldalán

MŰHELY

Felelős kiadó:

Daku Dávid
Rác Tamás

Főszerkesztő: Szabó Zsolt
Lapmenedzser: Boros Miklós

Rovatvezetők:

István Adrienn
BME körkép, bmeorkkep@muhely.com

Kupcsik Réka
Kapun kívül, kapunkivul@muhely.com,

Kun Zsófia
Közélet, kozelet@muhely.com

Bencsik Ildikó
Sport, sport@muhely.com

Pál Noémi
Magazin, magazin@muhely.com

Bedő Balázs
Technika, technika@muhely.com)

Kép- és tördelőszerkesztő:
Baki Mihály

Az újság készítésében résztvettek:
Vers Dávid Martin,
Martin-Kovács Ákos, Háfra Gábor

Szerkesztőség:

1111 Bp., Műgyetem rkp. 3. K.I.76,
Tel./Fax: 463-2081,
E-mail: info@muhely.com,

Hirdetésszervezés:

E-mail: info@muhely.com
Tel.: 463-2081, Fax: 463-3839

Nyomda:

Komáromi Nyomda és Kiadó Kft.
Vezető: Kovács János ügyvezető igazgató

Az újság megjelenik kéthetente
7000 példányban.

Ingyenes.
HU ISSN 1589-6668

Lapunkat rendszeresen szemlézi a megújult

HÖÖK reformok a ösztöndíjrendszerben

Itt az ideje a változásnak

A HÖÖK télvégi ülésén olyan reformot fogalmaztak meg, amelynek célja, hogy egységesebb rendszerben foglalja össze a tanulmányi, szociális, köztársasági és egyéb ösztöndíjak új lehetőségeit, változtatásait. A részletekkel kapcsolatban **Gulyás Tibort**, a HÖÖK elnökét kérdeztük.

VARNYU ILDIKÓ

Fotók: Baki Mihály

Mennyire fog átalakulni a szociális ösztöndíjrendszer?

Mindenkinek van tapasztalata a szociális támogatásokkal kapcsolatban. Nem azt mondom, hogy teljesen rossz a mostani rendszer, de szükséges az átalakítás. Jelenleg olyanok is részesülnek szociális támogatásokban, akik számára ez nem indokolt, viszont így elveszik azokat a lehetőséget, akik ténylegesen rászorulnak. Az Ösztöndíjreformban központosítottabb szociális támogatási rendszert szeretnénk kialakítani. Segítségünkre lesz a Szociális Államtitkárság, illetve a szociális hallgatói vezetőkkel egyeztetünk, hogy olyan pontrendszer alakulhasson ki, ami a rászorulókat meghatározott körének ad

támogatást. Ehhez szükséges a jelenlegi rendszer feltérképezése. Különböző egyetemeket vizsgálunk az alapján, hogy hol milyen szociális támogatási rendszer működik.

Milyen ösztöndíj-pályázati és költségcsökkentési lehetőségek lesznek az önköltséges hallgatók számára?

A nemrégiben történt módosítások hatására az önköltséges hallgatók száma jelentősen megnövekedett. Ők jelenleg azért nem kapnak támogatást, mert az a logika, hogy önként vállalták a tandíj fizetését. Ezen változtatni akarunk. Azok a hallgatók, akik kiemelkedő tanulmányi eredményt érnek el, térítési formától függetlenül kaphassanak

támogatást. Jó példa erre a BME tanulmányi alapú költségcsökkentése, viszont ez nem minden egyetemen megoldott. Célunk, hogy azok a hallgatók, akik valóban a tanulással, fejlődéssel akarnak foglalkozni, megkapják az ehhez szükséges támogatást. Létezik olyan tervezet is, hogy a tanulmányi ösztöndíj normatívát növeljük. Másik lehetőség egy alap létrehozása a befizetett tandíjából, melyet a jó tanulók „visszakapnának”. Mint tudjuk, sok hallgató dolgozik tanulmányai mellett.

A köztársasági ösztöndíj normatíváját is emelni szeretnénk. Milyen mértékű juttatásra számíthatnak majd az ösztöndíjat nyert hallgatók?

A normatívát egységesen 42%-kal tervezzük emelni, ugyanis az elmúlt tíz évben nem változott. A köztársasági ösztöndíj azoknak jár, akik mintatantervük szerint haladnak, és ezen előrehaladásuk során kiemelkedő eredményt érnek el. Terveink szerint összege meghaladná a 100 000 Ft-ot, és csak a valóban kimagasló teljesítményt elért diákok részesülnének belőle. Az ösztöndíjban részesülők körének csökkentése is egy lehetőség, hogy a díj presztízzsé válhasson, ezzel növelve a hallgatók motivációját.

A tanulmányi ösztöndíjrendszert struktúrájában is módosítanátok. Hogyan számítanák ki a kiutalható összegeket?

A jelenlegi rendszer véleményem szerint nem méri fel valóban a hallgatók tudását. Javaslatunk szerint szakítanánk a korábbi - tanulmányi átlag és/vagy ösztön-

Az ösztöndíjreformról szóló határozati javaslatok a 2016.02.27-i HÖÖK közgyűlésen hangzottak el:

1. határozat

A közgyűlés szükségesnek tartja, hogy az egyes normatívák összegét korrigálják a megállapításuk óta eltelt időszak inflációjával.

2. határozat

A közgyűlés egyetért azzal, hogy a hallgatói juttatásokhoz tartozó normatívák rendszerét vizsgálják felül, és ennek részeként a lakhatási és jegyzet-támogatási normatívák szociális ösztöndíjra fordított hányadát építésék be a hallgatói normatívába.

3. határozat

A közgyűlés felhatalmazza az elnökséget, hogy dolgozza ki annak lehetőségét, hogy a szociális ösztöndíj forrásaként önálló normatívát hozzanak létre, amelyet az önköltséges hallgatók után is folyósítanak. És erről folytasson egyeztetéseket az EMMI-vel. Ezzel párhuzamosan dolgozzon ki olyan önköltség kompenzációs rendszert, amely a megnövekedett önköltséges hallgatói létszámmal tekintettel országosan is implementálható.

4. határozat

A közgyűlés támogatja, hogy a Bursa Hungarica intézményi ösztöndíj részének fedezetéül szolgáló mintegy 1 milliárd forintot építsék be a hallgatói normatívába a szociális ösztöndíj javára.

5. határozat

A közgyűlés szükségesnek tartja, hogy a felsőoktatási célú önkormányzati források felhasználásának feltételeit és gyakorlatát részletesen mérjék fel és dolgozzák ki.

6. határozat

A közgyűlés támogatja, hogy a tanulmányi ösztöndíjat új számítási rendszerének alapelveként határozzák meg, hogy tantárgyanként külön-külön értékeljék a hallgatók teljesítményét. /tantárgy alapú ösztöndíjszámítás/

7. határozat

A közgyűlés támogatja, hogy a köztársasági ösztöndíj havi összegét az inflációkövetést meghaladó mértékben növeljék meg akkor is, ha ez a jogosult létszám csökkentését teheti szükségessé.

díjindex-mutatókkal, és tantárgy alapú rendszerre térnénk át. Jelenleg is folynak a kutatások annak érdekében, hogy felmérjük, milyen számítási módszer lenne a leghatékonyabb. A tantárgyaknál felmérjük a korábbi évek átlageredményeit, ez lenne a viszonyítási alap a nehézségük megállapításánál. A pontos számítások még nem készültek el, ugyanis össze kell vetnünk a jelenlegi kreditértéket a tantárgy nehézségi fokával annak érdekében, hogy megfelelő rendszert tudjunk felállítani.

Milyen egyéb lehetőségeket nyújtana a hallgatóknak az ösztöndíjreform? Hogyan valósítanák meg ezeket?

Az Ösztöndíjreform csak egy része annak, amit el szeretnénk érni. Meg kell találnunk azokat a szolgáltatási pontokat, amelyek egy ekkora (kb. 300 000 fős)

érdemi ismeretet szolgáltatnának a hallgatóknak. Tervezzük olyan partnerrendszerek kiépítését is, melyek az oktatáson kívül is segítik a hallgatókat a diákkezdmények bővítésével.

A BME-n lehetőség van egyéb ösztöndíjak (kulturális, utazási, közösségi stb.) elnyerésére. Ezeknek a juttatásoknak a módosítása is az Ösztöndíjreform része?

Azért nem akarunk mindent központosítani. Eltérő problémák, lehetőségek rejlenek a különböző intézményekben. Az egyetemek hallgatói képviselői ismerik igazán, milyen ösztöndíjakkal támogathatják hallgatóikat.

Mi a helyzet a szakmai ösztöndíjjal? A fő támogatásokhoz vagy az egyéb ösztöndíjakhoz tartozik?

Igazából is-is. A szakmai ösztöndíjat olyan hallgatók számára kellene biztosítani, akiknek a kiemelkedő eredmény eléréséhez támogatás szükséges. Ennek célja szintén a motiváció növelése. Azonban technikai megvalósítását az egyetemekre bízánk – a korábban említett indok miatt –, hogy ők tudják meghatározni milyen igények, lehetőségek vannak.

Mikorra várható az ösztöndíjreform bevezetése?

A rendszerek modellezése még zajlik. Amennyiben elfogadják a határozatot, 2017 őszén bevezetnék az Ösztöndíjreformot. Természetesen ezt követően is foglalkoznunk kell a rendszer ellenőrzésével és a szükséges módosítási javaslatok figyelembe vételével, újabb lehetőségek kiaknázásával.

Olvasni papírról vagy képernyőről?

E-könyvek vs. könyvtárak

Manapság gyakran szembesülünk azzal, hogy nem jut elegendő időnk az olvasásra. Pedig pihentető hatása mellett számos új gondolat, információ forrása lehet egy érdekes regény vagy akár egy szakirodalmi mű. Ha teszünk egy sétát a budapesti könyvtárak rengetegében, rájövünk, hogy a digitális írástudás ellenére a kölcsönzés népszerűsége ma sem csökkent.

CSATÁR RITA

Információt manapság több forrásból is gyűjthetünk: néha elegendő a megfelelő emberrel beszélgetni, egy újságot elolvasni vagy az interneten rákeresni az adott „morzsára”. Azonban, ha biztosak szeretnénk lenni abban, hogy a puzzle-ből hiányzó darab tényleg megfelel-e a valóságnak, a könyvek még ma is a legbiztosabb forrásnak számítanak. A könyvtárak új felhasználói igényekhez történő alkalmazkodása mellett a megbízhatóságuk is szerepet játszik abban, hogy az elmúlt tíz évben egyre népszerűbb e-könyvek még mindig nem tudták csökkenteni a könyvtári beiratkozások számát – sőt, a látogatottsági kedv növekvő tendenciát mutat. A KSH adatai szerint az elmúlt

Szórakozás

A sok statisztikai adat után levezetőnek nézzük meg, hogy kik a legidegesítőbb emberek, akikkel a könyvtárakban találkozhatunk. A CollegeTimes egy korábbi videójából kiderül, hogy tíz olyan szokás van, amivel biztosan megzavarhatjuk a könyvtári látogatók nyugalomát. Gondoljuk csak el, hogy az egyik asztalnál ülve, békésen olvasgatva egyszer csak arra lesünk figyelmesek, hogy valaki elkezd csapkodni az ajtót, hangosan gépel a könyvtári számítógépen, amit esetleg még étteremnek is használ, nevetve telefonál, folyton kérdezőg bennünket, unottan dobol ujjával az asztalon, vagy mormolva olvas. Szélsőségesebb eset, amikor valaki aprót kér kölcsön a fénymásolóhoz, vagy úgy gondolja, épp most jött el az ideje, hogy meghívjon egy randevúra – hogy a mellettünk ülő orrsípolását már ne is említsük.

másfél évtizedben országos szinten nőtt a könyvtárba beiratkozott olvasók száma: 2000-ben kb. 1 357 000 fő regisztrált, s ez a szám 2015-re kb. 1 540 000-re ugrott. A nagyrégiók tekintetében tavaly az Alföldön és északon mutatkozott a legmagasabbnak a könyvtárba járási kedv, ahol majdnem 640 ezer új beiratkozó volt. A második helyet a Dunántúl foglalja el 452 ezres új regisztrált olvasóval, míg a bronzérmesnek Közép-Magyarország számít 448 ezer fővel, amiből 303 ezer új olvasót csak Budapesten regisztráltak.

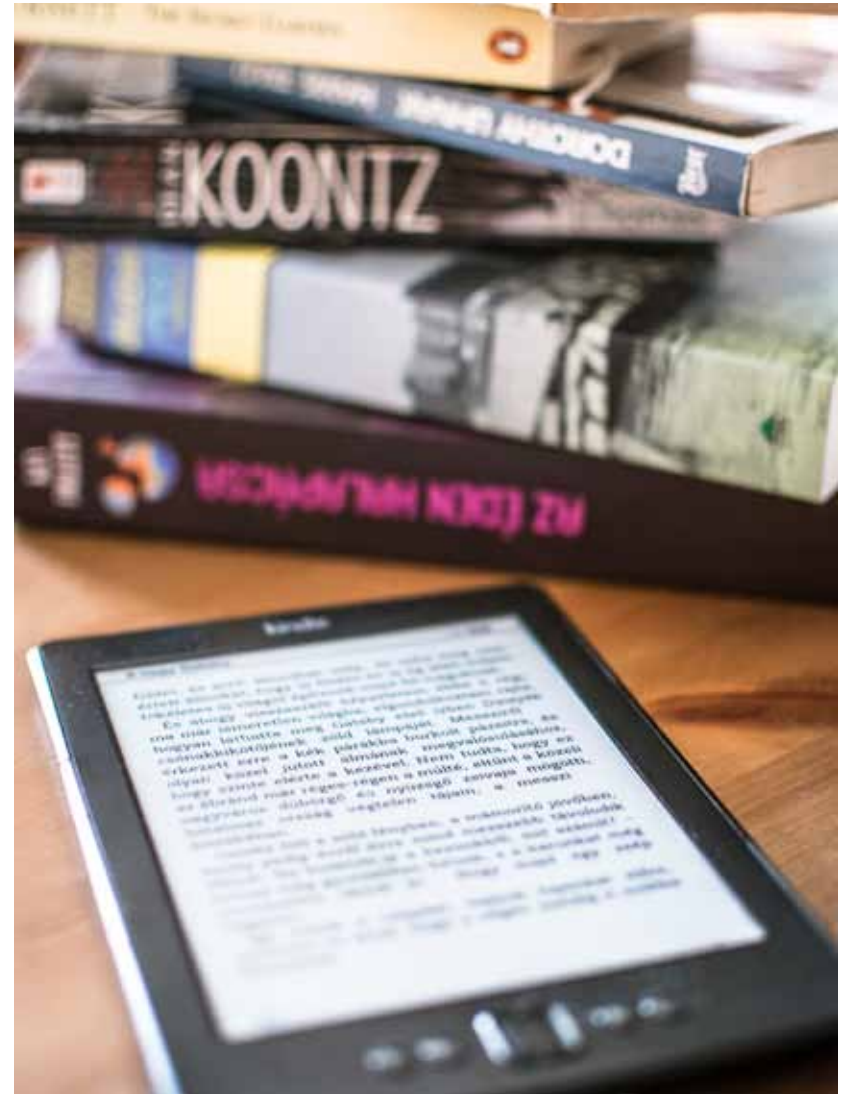
A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár igazgatója, Dippold Péter lapunknak elmondta, hogy Központi és ötven tagkönyvtárunk 2008 óta folyamatosan új olvasókkal bővült: míg akkor 275 ezer fő iratkozott be, addig 2014-ben ez a szám 10%-kal nőtt. Közülük 2010-ben 23 ezer egyetemista és főiskolai hallgató volt, akiknek a száma tavaly 30 ezerre ugrott. A kikölcsönzött példányok tekintetében azonban hat éve fokozatos csökkenés figyelhető meg. Az általuk előfizetett

nemzetközi adatbázisokban és a többi országos digitális könyvtárban megtalálható e-könyvek hatása talán a kölcsönzött dokumentumok majdnem egymillióval lecsökkent darabszámában mutatkozik meg. A könyvtár a budapesti felsőoktatásban résztvevő hallgatók körében nagyon népszerű, főépületét elsősorban az ELTE-s, corvinusos és károli tanulók használják, de tagkönyvtárai a BME-seknek is alkalmasak a kutakodásra.

Az Országgyűlési Könyvtár használói köre is növekedett: 2010 óta 22%-kal bővült a látogatói létszám, amelynek nagyjából 70%-a egyetemista. A Magyar Tudományos Akadémia könyvtára pedig 39%-kal több felhasználóval büszkélkedhet a hat évvel ezelőtti állapotokhoz viszonyítva – ebből az egyetemisták 40%-kal részesednek. A könyvtárhasználat és az elektronikus adatszolgáltatás összevetésére az Oktatási Hivatal kezelésében álló Felsőoktatási Digitális Tankönyvtár Osztálya szolgáltatott a Műhelynek adatokat. Referenciák, Szabó Antal elárulta, hogy a Digitális Tankönyvtár „már a kezdetek óta felsőoktatási tartalomszolgáltató portálként üzemel, azaz nem találhatóak hagyományos nyomtatott dokumentumok és beiratkozott olvasók sem. Könyvtárunk is csupán a kibertérben létezik, használatához regisztráció sem szükséges”. Ettől függetlenül az oldaluk látogatói számát és az általuk letöltött adatmeny-

Külcsín és belbecs

Egy tavalyi felmérés során a Boredpanda olvasóit kérdezték arról, hogy szerintük melyek a világ legszebb könyvtárai. A ranglistán első helyezett az 1722-ben nyitott barokk stílusú prágai Klementinum könyvtár lett több mint 20 ezer könyvével, de felkerült a listára a Sárospataki Református Kollégium nagykönyvtára és a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem könyvtára is.

Fotó: Dobó Diána

nyiséget tudják mérni: az adatforgalom 2011 és 2015 között 41 ezer GB-tal nőtt, a honlap látogatottsága pedig meghaladja az 5 700 főt az említett időszak végére. A szolgáltatást kezdetben (2005-től) az Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. üzemeltette, 2016-tól pedig az Oktatási Hivatal kezeli a technika és a technológiai fejlődés, a digitális írástudás megjelenésével életre hívott Tankönyvtárat. A nagyrészt EU-s forrásokból finanszírozott gyűjtemény tartalmazza minden tudományág felsőoktatási tankönyvét, oktatási segédanyagát és jegyzetét is, így a hallgatóknak lehetőségük nyílik a portál használatával otthonról is tanulni.

Az egyetemisták körében szintén nagy népszerűségnek örvend a Várban található Országos Széchényi Könyvtár, ami nem is csoda, hiszen itt megtalálható a Magyarországon valaha megjelent összes kötet – s bár a legtöbb csak helyben olvasható, így is nagy segítség a ritkaságot keresőknek. További kedvelt könyvtárnak számít a Központi Statisztikai Hivatal (KSH)

könyvtára valamint a belvárosi Országos Idegennyelvű Könyvtár (OIK) is. Utóbbiban eredeti nyelven olvashatunk világirodalmi műveket, nyelvkönyveket. Azonban ha nagy mennyiségű idegen nyelvű szakirodalomra van szükség, akkor a Közép-európai Egyetem (CEU) könyvtára áll rendelkezésünkre. Ide azonban a CEU-s hallgatókon és oktatókon kívül csak azok juthatnak be, akik kutatásuk célját és könyvtárhasználatuk várható időtartamát meghatározó tanszéki ajánlást adnak be, és kérvényüket a könyvtár pozitívan bírálja el.

A legtöbb könyvtárban a hallgatókat kedvezmények várják, így szinte semmi sem tarthatja vissza az érdeklődőket. Ha nem kell megvenni azokat a könyveket, amiket csak egyszer olvasnánk el, vagy amikre csak egy részlet miatt van szükségünk, hamar megtérül a beiratkozási díj. Sőt, a kínálatban filmeket, hangoskönyveket, újságokat is találhatunk, úgyhogy érdemes feltérképezni a közeli könyvtárakat.

Interjúsorozat

Minden lapszámban bemutattunk egy BME Sportösztöndíjast. Ezúttal **Balogh Réka** épületgépész mesterszakos hallgató válaszolt kérdéseinkre, aki vívásban ért el szép sikereket.

Mióta űzöd a sportágad?

Tízéves korom óta, miután általános iskolában egy sportág-népszerűsítés keretében kiválasztottak.

Mely tulajdonságok fejlesztése kulcsfontosságú a vívásban?

Többek között az állóképesség, a reflexek valamint a koncentráció.

Sportösztöndíjasok Balogh Réka vívás

Jól gazdálkodom az idővel

Mely sporteredményedre vagy a legbüszkébb?

A legbüszkébb az egyik országos bajnokságon szerzett érememre vagyok, ahol egyéniben nyerni tudtam, a csapatversenyen pedig úgy lettünk érmesek, hogy egy szinte lehetetlen helyzetből hoztam vissza az asszót. Továbbá ez az eredmény segített hozzá ahhoz, hogy bekerüljek a válogatottba.

Mely országokban versenyeztél?

Szinte egész Európát bejártam a versenyek által. Eljutottam Görögországba, Franciaországba, Luxemburgba, Oroszországba valamint Azerbajdzsánba, ahol világbajnokságon vettem részt.

Mit sportolsz szabadidődben?

Szívesen járok edzőterembe, illetve a téli sportokat is kedvelem, főként

a korcsolyát, ugyanis gyerekkoromban műkorcsolyázó voltam.

Mire tanított meg a sport?

Elsősorban a jó időbeosztásra, mivel nehéz volt a sok edzést és utazást a tanulmányaimmal összehangolni.

Mivel szeretnél foglalkozni, ha nagy leszel?

Jelenleg egy épületgépész-tervező

Fotó: Dobó Diána

irodánál dolgozom, s a jövőben is szeretnék a tervezésnél maradni. Azonban a komfort épületgépészetén kívül az ipari hűtéstechnika is érdekel.

BENCsik ILDIKÓ

MŰHELY

2016. április 4.

Önellátásra kell felkészülni

Állami nyugdíj? Ugyan már...

A nyugdíjrendszer hazánkban kezd tarthatatlanná válni. A jelenlegi modell a demográfiai változásokra reflektálni képtelen. Rugalmatlan és elhibázott.

KULCSÁR DOROTTYA

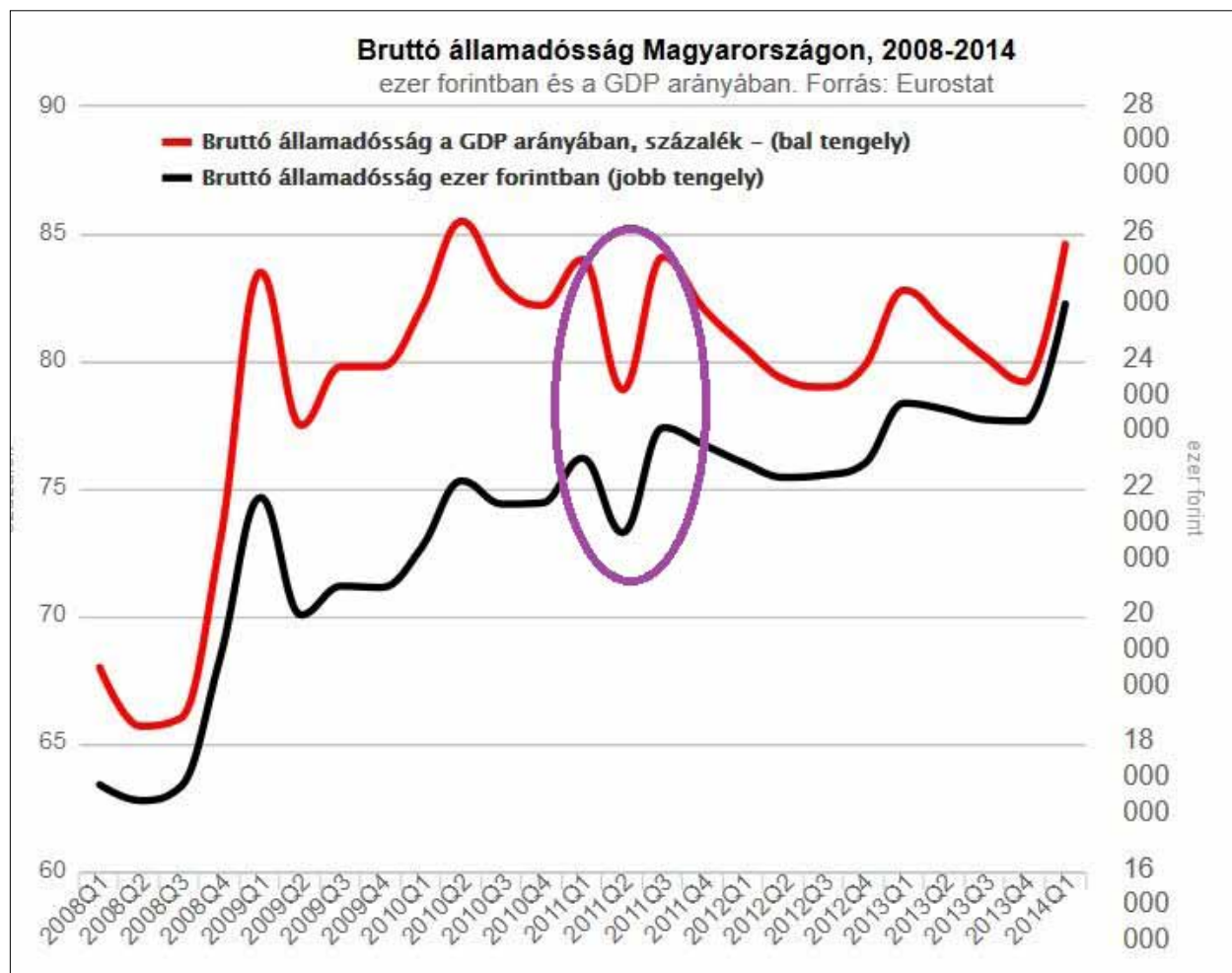
A sajátjogú korbetöltött öregségi nyugdíj kezdetei

A mai rendszer alapjait Horn Gyula miniszterelnöksége alatt szövegezték meg. Ez az 1997. évi LXXXI. törvény, rövidebb nevén az új nyugdíjcsomag. Hivatalosan ez a törvény tette kétpilléressé a felépítést. Így jött létre az állami- és a kötelező magánnyugdíj-pénztári ágazat. A gyakorlatban viszont létezett egy harmadik, önkéntes pillér is, amit önkéntes nyugdíj-pénztárnak nevezünk.

Ekkor emelték a nyugdíjkorhatárt is 62 évre a nők és a férfiak esetében egyaránt. Korábban a hölgyeknél 55, az uraknál pedig 60 év volt ez a szint. Meghatározták a munkavállaló által a bruttó jövedelméből fizetendő járulék mértékét is, ami 1-6 arányban oszlott el az állami és a magánnyugdíj között.

Milyen módosítások történtek azóta, és hol állunk most?

A korhatár emelésének mizériájára 2009. évi XL. törvény 1.§-ával tették fel a pontot. E szerint az 1957-ben vagy azt követően születettek csak 65. életévük betöltése után lesznek jogosultak az öregségi nyugdíjra 20 év aktív munkaviszony után. Ez a passzus a Bajnai-kormányhoz köthetően, a demográfiai válságot ellensúlyozandó született meg. A munkavállalók által a bruttó bérből fizetett járulék mértéke is folyamatosan emelkedett, és végül 2008-ban állt meg, 2 illetve 8%-on. 2010-ben, a második Orbán kormány beiktatása után korábban soha nem látott drasztikus lépés következett. A miniszterelnök bejelentette, hogy felül kell vizsgálni a meglévő rendszert, mert túl költséges az állam számára, ami a valóságban azt jelentette, hogy az állami nyugdíj-kassza hiányát nem kívánták a költségvetésből fedezni, mert az erre szánt pénzeket a kormány

Állami nyugdíjpénztári ágazat

Az **egyes pillér** a felosztó-kirovó rendszer elve alapján működik. Amit az aktív korú és munkaviszonnyal rendelkező állampolgárok befizetnek, azt osztják tovább a nyugdíjra jogosultaknak. A befizetőknek nincs elkülönült nyugdíjszámlája, ahol nyomon tudná követni a megtakarítását.

Magánnyugdíjpénztári ágazat: a **kettes pillér** egy gyűjtögető rendszer. A befizetett járulékok egyéni számlákon raktározódnak, hozamot termelnek (a kormányzati kommunikációval ellentétben hosszútávon jelentős reálhozamot), evvel biztosítva a jövőbeli stabilitást illetve az önbiztosítási oldal megerősödését. Biztonsági övként szolgál például, ha a demográfiai változások nem teszik lehetővé az elégséges mértékű nyugdíjak kifizetését az állam által, evvel kiegészíthetővé válik a bevétel nyugdíjas korban. 1998. január 1-én a törvény hatálybalépésekor mindenkinek kötelező volt a belépés, ám később ezt eltörölték, így hasonlóvá vált, mint az önkéntes nyugdíjpénztár.

Önkéntes nyugdíjpénztári ágazat: a nem hivatalos **harmadik pillér** azoknak szólt, akik úgy érezték, hogy a kötelezőn felül érdemes és van miből félrerakni, hogy a későbbiekben evvel egészíthessék majd ki a megkapott összeget.

másra költötte. Ezt követően két törvényt is elfogadott a parlament. Az egyik ideiglenesen felfüggesztette a tagdíjak folyósítását, a másik pedig eltörölte a magánnyugdíjpénztár kötelező jellegét. Ezeket az akkori köztársasági elnök, Schmitt Pál szentesítette, majd a Házelnököt a részletszabályok mielőbbi kidolgozására intette. Ezek értelmében, aki nem lép át az állami szférába (azaz a megtakarításait továbbra is a magánnyugdíjpénztár számláján vezetné tovább), az a korábbi befizetéseinek nagy részét elveszíti, tehát nem valószínű, hogy lesz állami nyugdíja. November 29-én egy újabb javaslatot vitt át a Fideszes kétharmados többség, amiben kimondták, hogy a magánnyugdíjpénztárakból

beáramló pénzt a Nyugdíjreform és Adósságcsökkentő alap kapja meg. Kevesebb, mint két hónap alatt 3000 milliárd forint sorsáról született döntés. Ez a magánnyugdíjpénztári tagok 97-98%-ának a 13 év alatt összegyűjtött pénze volt. Az összeget később az államadósság csökkentésére (sajnos az ebből adódó csökkenést egy év alatt az állam ismét elköltötte – lásd mellékelt ábra) és a költségvetési hiány fedezésére fordította. Így tehát 2011-re a második pillér kiesett a történetből. Akik nem voltak hajlandóak átadni a megtakarításaikat, önkéntes magánnyugdíjpénztári tagként fizethetnek tovább, plusz az állami nyugdíjajutásokat is fizetniük kell ezentúl is.

Szintén ebben az évben fogadták el azt a 2011. január 1-jétől hatályos jogszabályt, ami kimondja, hogy életkortól függetlenül 40 év igazolt munkaviszony után bármelyik nő jogosult lesz az öregségi nyugdíjra.

Mi az, amit mi fizetünk az államnak, és mit fogunk ebből visszakapni?

Mára a teljes struktúra a felosztó-kirovó elv szerint működik. A munkáltató a bruttó fizetések után köteles 24% szociális hozzájárulási adót fizetni, a munkavállaló a bruttó fizetése 10%-át az állami nyugdíjrendszerbe fizeti be. Ezeket a pénzeket teljes egészében kifizetik a jelenlegi nyugdíjasoknak. A demográfiai válság miatt féltő, hogy a következő 2-3 generáció

65 éven túli megélhetéséhez nem lesz, aki kitermelje a szükséges összeget. A helyzet egyre romló tendenciát mutat, mert a munkaképesek kiáramlása az országból nem csökken, és a születések száma sem nőtt eddig jelentős mértékben. Az új CSOK bevezetésével talán az állapot súlyosága némileg mérséklődik majd, ha valóban több gyermek fog születni ennek hatására. A KSH Népeségtudományi Kutatóintézetének előszámításai szerint 2024-re több mint 400 ezer fővel csökken Magyarország népessége a teljes lakosságra kivetítve, de ha az aktív keresőket vizsgáljuk (20-64 év közötti korosztály), ez a szám akár 600 ezer fő körül is mozoghat. Tovább ront a situáción, hogy az életszínvonal növekedése miatt 2020-ra az újszülöttek várható élettartama átlagosan három évvel fog nőni, így hosszabb ideig lesz szükségük ellátásra. Szembetűnő, hogy a nyugdíjasok aránya emelkedni fog. 2013-as adatok szerint 4 keresőre jutott 3 nyugdíjas, viszont ez a szám 2050-re 4:6 arányra fog módosulni. Ezekből következik, hogy az állam által biztosított juttatás folyamatosan csökkenni fog, ami az idősök folyamatos létbizonytalanságához vezethet.

Fontos megjegyezni, hogy sok nyugdíjas életszínvonalára már így is elég alacsony. 2015-ben a létminimum összege egy főre számítva 87 ezer forint volt. Az átlagos nyugdíj pedig 117 372 forint. Igen ám, de a hozzávetőlegesen 2 millió nyugdíjas több mint fele 100 ezer forint alatti járandósággal gazdálkodhat, aminek nagy részét elviszik a közüzemi számlák és a gyógyszerek. Ételre már alig marad a végén, ha egyáltalán marad.

Mi a megoldás?

A válasz egyértelműen az öngondoskodás, viszont ezt nem mindenki tudja megtenni. 2015-ben a nettó átlagkereset 150-158 ezer forint körül mozgott. Ha ebből az összegből ma valaki Magyarországon félre tud rakni havi rendszerességgel úgy, hogy mellette önfenntartó is, az egy kisebb csodával ér fel. Azon szerencsések, akiknek mégis van miből spórolni, inkább rövidebb távú megoldásokban gyűjtögetik, vagy lakástakarékba fektetik nehezen összekuporgatott forintjaikat.

Itt az ideje, hogy komolyan vegyük a nyugdíjrendszerünkben rejlő veszélyeket, és kezdjünk el már most, huszonevésen gondolkodni azon, hogy miből fogunk megélni 65 év fölött, mert az állami tartalékok egyre csökkenő nyugdíj-szolgáltatást fognak tudni csak nyújtani.

MŰHELY

WWW.EHK.BME.HU

Oktatás, Juttatás, Pályázatok, Kollégium, Sport, Szabályzatok

www.facebook.com/bmeehk

EGYETEMI
HALLGATÓI
KÉPVISELET

www.ehk.bme.hu

XIV. évfolyam 4. szám

Európa terrortámadásai

Harcolunk a józan észért

De fontos látnunk, hogy ki ellen. Nem az iszlám civilizáció, nem is a menekültek, hanem terroristák és a fejekbe férköző pánik ellen.

SÁNDOR KRISZTIÁN

2016 első terrortámadása márciusban 38 ember életét követelte Brüsszelben. A tavalyi évben, 2015-ben 148-an veszítették életüket terrorcselekményekben az Európai Unióban. Ez a 2000-es évek egyik legsúlyosabb éve, csak 2004 előzi meg: akkor a madridi pályaudvaron az al-Kaida robbantott csúcsidőben, 191 halálos áldozatot követelve.

A tendencia növekvő, de nem szabad azt hinnünk, hogy Európára sosem látott terror szabadult. Ez maximum csak az elmúlt 20 év viszonylagos nyugalma miatt tűnhet így.

A Global Terrorism Database statisztikai alapján korábban a terror sokkal inkább a mindennapok része volt Nyugat-Európában. Az 1970-es és '80-as években az északi IRA és a baszk ETA szeparatistái valamint olasz és francia szélsőségesek tevékenysége jóval felülmúlta az ISIS fenyegetését napjainkban.

1970 és 2015 között összesen több mint 16 ezer támadás történt, átlagban egy évre 350 jut – ettől nagyon messze vagyunk ma. Viszont lényegi változás történt a terror jellegében a múlt századhoz képest.

A XX. században politikai célokért használták a terrorizmust mint eszközt. A támadások a központi állam ellen irányultak, a terroris-

Fotó: Baki Mihály

ták pedig viszonylag jól körülhatárolható szervezeti egységbe tömörültek. A támadások kevesebb áldozattal jártak, de sokkal több volt belőlük.

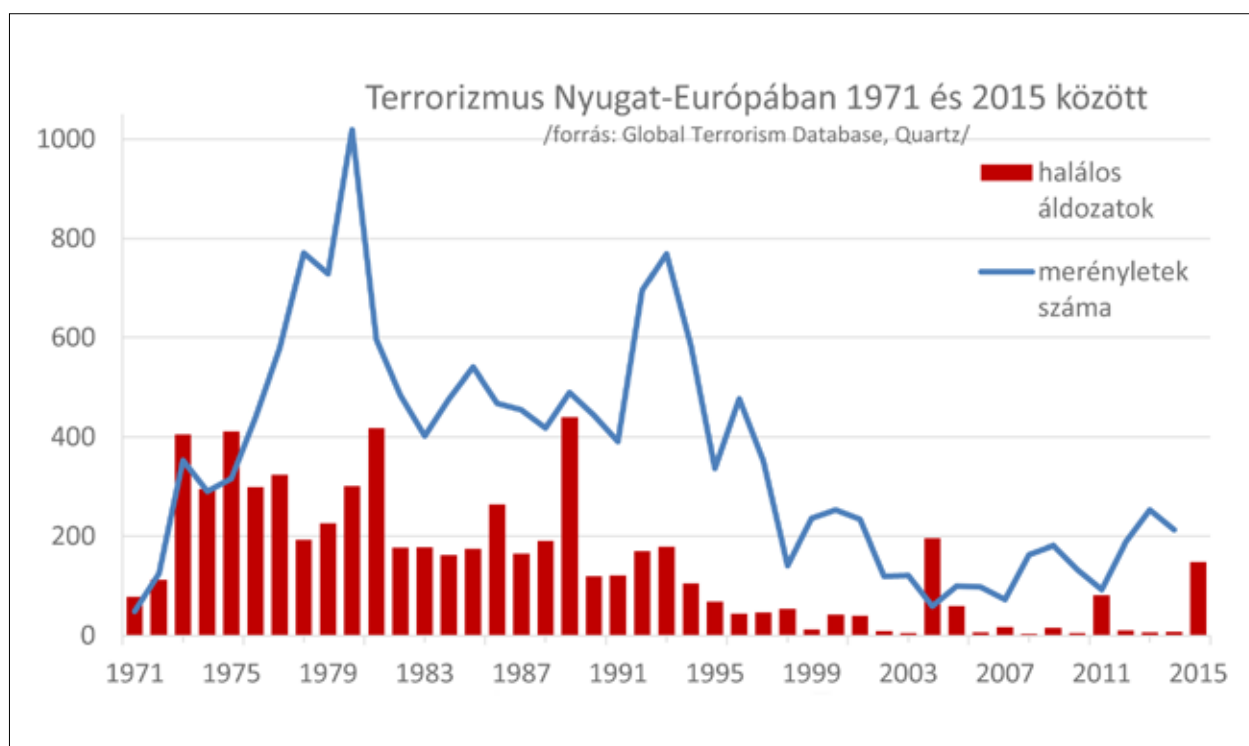
A terrorizmus XXI. századi képviselői – az al-Kaida, majd az ISIS megjelenésével – már sokkal inkább üzleti, mint politikai alapon működnek. A „vállalati” struktúra is inkább hajaz a McDonald's-ra, mint a politikai mozgalmakra. A központ adja a brandet és a tudást, de a sejtek nagy önállósággal működnek – nem hierarchikus, hanem franchise-jellegű, ha az egyik boltot bezárják, a többi megy tovább.

A brüsszelihez és a párizsihoz hasonló merényletek kettős célt szolgálnak. Egyfelől nagyon hatékony reklám, hiszen kis költséggel „vásárolnak” világméretű médiafelületet. Másfelől a félelem és idegenellenesség felkorsósolásával maguknak termelik ki

az utánpótlást: ha több kisebbség és bevándorló szorul a társadalom peremére, többen lesznek fogékonyak a radikalizmusra, így növelik a toborzási bázist. Ezt ritkább, de sok halálos áldozattal járó – így nagyobb visszhangot keltő – akciókkal lehet elérni.

Nem a brüsszeli volt az utolsó támadás, ez biztos: az Iszlám Állam visszaszorulóban van Közel-Keleten, területe harmadát elvesztette a szíriai, iraki kormányerők és a kurdok javára. Ezért mindent meg fognak tenni, hogy fenntartsák az erő látszatát, és megtartsák a piacvezető pozíciót a globális dzsihadban az al-Kaidával szemben.

A modern terrorszervezetek célja nem engedmények kiereszközése, hanem maga a félelem. Éppen ezért kulcsfontosságú megőrizni a hidegvérünket, és nem engedni a provokációnak.

2016. április 4.

Nézőpont

Rádai Zita

Pazarlás-stop

Az Európai Unióban 40 millió ember nem jut elegendő élelmiszerhez, Magyarországon ez a szám százezerre rúg. Egy 2013-as felmérés szerint hazánk lakosságának közel 30%-át érinti a minőségi éhezés, ami azt jelenti, hogy három emberből egy nem tud legalább minden másnap zöldséget, gyümölcsöt vagy húst tenni az asztalára.

Megdöbbenő tény, hogy ezzel szemben országunkban évente 560 ezer-1,8 millió tonna élelmiszer kerül a hulladékgyűjtőkbe. Egy magyar család átlagosan 100 kg, körülbelül negyvenezer forint értékű még fogyasztható alapanyagot ítél kidobásra ennyi idő alatt.

Ez év februárjában, Franciaországban életbe lépett az a törvény, mely szerint a négyszáz négyzetméternél nagyobb üzletek nem dobhatnak ki élelmiszert, helyette kötelesek eladományozni a megmaradt árut. Ennek hatására Magyarországon is újra előtérbe került ez a kardinális kérdés. Itthon már évek óta működnek különböző élelmiszerbankok, amelyek feladata, hogy az áruházláncokból összegyűjtsék a feleslegessé vált pékárut, konzerveket, tejtermékeket, és karitatív szervezeteknek adományozzák. A kezdeményezés mindenképpen pozitív és figyelemfelkeltő, viszont önmagában korántsem elegendő. A mérhetetlen pazarlás nem csupán az áruházaknak tudható be, a háztartások is jelentősen hozzájárulnak. Ebben az esetben a sok kicsi sokra megy elve érvényesül. Az élelmiszerüzletek célja a minél több áru eladása, ezért hatalmas készletekkel rendelkeznek. Könnyen megeshet, hogy ezeknek a raktáraknak egy része vagy az eladó, vagy a fogyasztó oldalán a hulladék között végzi.

Az élelmiszerbankok megteszik, ami tőlük telik, de ezek a szervezetek csak a pazarlás csak egy részével tudnak foglalkozni. Ami a háztartásokat illeti, a probléma ezen része rajtunk múlik. Sok nyugati országban már divattá vált a tudatos vásárlás. Sőt, az állampolgárok összefognak, és felajánlják egymásnak a feleslegessé vált termékeket. Ez a hullám talán hamarosan hozzánk is elér, és így a magánemberek is részesévé válhatnak az élelmiszerbankok által képviselt misszióknak.

Felsőoktatás

Rövid hírek

Saját BuBi-t épített ki a Debreceni Egyetem hallgatói önkormányzata

UinBike néven március végén avatták fel a dokkolós kerékpár-kölcsönző rendszert. A projekt az ötlettől számítva másfél éven belül valósult meg 35 millió forintból. A hallgatók és az oktatók rendelkezésére áll 90 darab GPS-szel felszerelt, kék színű bicikli, melyekkel az intézmény négy helyszíne (campusok és klinikai telep) között közlekedhetnek. A továbbiakban egy további dokkolóval szeretnék még bővíteni az egyelőre egyetemi szinten egyedülálló rendszert.

Duális diplomák

Február végén tartották az első, duális képzésen végzett hallgatók diplomaosztó ünnepségét a Kecskeméti Főiskolán. A 2012-ben indult évfolyam a képzéstípus mintájaként szolgált. Azóta országosan bevezették ezt a lehetőséget, és jelenleg 440-en tanulnak ilyen formában. A 17 friss diplomás járműmérnök közül többen elhelyezkedtek a gyakorlati helyet biztosító partnerek valamelyikénél (Mercedes-Benz Manufacturing

Hungary Kft., illetve Knorr-Bremse Fékrendszerek Kft.), mások a cégek támogatásával mesterszakon folytatják tanulmányaikat.

Oktatják a migrációs problémák kezelését

Migrációmenedzsment szakirányt indított ez év márciusától a salzburgi egyetem. A képzés létjogosultságáról az egyetemen az mondták, hogy a közeljövőben nélkülözhetetlenek lesznek a migrációs jogot és szervezést ismerő szakemberek.

Fotó: Baki Mihály

MŰHELY

A 42. Műegyetemi Állásbörze kapui idén március 30. és 31. között álltak nyitva az érdeklődők előtt. A rendezvény fő célja egy olyan kollektív tér biztosítása, ami lehetőséget ad a hallgatóknak, friss diplomásoknak valamint a felsőfokú végzettséggel rendelkező tapasztalt munkavállalóknak a hazai és külföldi domináns cégek megismerésére.

Hogy ne csak papíron ismerjék meg a nézelődők a cégek munkáját a legtöbben vizuális eszközként saját fejlesztésű modelleket, prototípusokat, fejlesztéseket hívtak segítségül. Jól mutatja ez a már megszokott helyen, az MG épület előtt, a Claas kombájn vagy a Sóhajok hídjánál a Mercedes-Benz egyik legújabb személygépjárműve.

A legtöbb kiállító interaktív standot állított: volt ahol, videó állásinterjún vehettek részt a vállalkozó szelleműek, fényképezkedhettek, de a legjellemzőbb módszer az érdeklődők bevonására a különféle szimulációk, mechanikai alapvető bemutató gépek kipróbálására adott lehetőség volt.

A Külügyi börze a második emeleten huszonöt standdal készült cserediákprogramokkal, önkéntes lehetőségekkel, nyári külföldi munkaaajánlatokkal – Európa megannyi országába és számos egzotikus helyre is.

A Műszaki Egyetem több szerve is részt vett, mint kiállító. Például a BME Formula Racing Team idén is előkelő helyet foglalt el a K épület főbejáratánál, ahol egy a csapat által tervezett és épített járművet állítottak ki.

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: PÁL NOÉMI FOTÓK: FEJES BENCE, KORONCZI RICHÁRD

A standoknál a cégek munkatársai segítőkészen és érdeklődően várták a résztvevők kérdéseit és igyekeztek azokat legjobb tudásuk szerint, szakmai hozzáértéssel megválaszolni, továbbá részletes tájékoztatást nyújtani az adott cég profiljáról valamint az általuk biztosított lehetőségekről.

A Műegyetem főépülete idén százhatvanöt standnak adott otthont március utolsó két napjában. A mozgalmas, színes fergeteg és a társalgások kellemes alapzaja élettel telivé varázsolja az egyetem auláját – mind a diákok, felnőttek és a cégek képviselői szívesen vesznek részt, immáron a negyvenkettedik alkalommal, az Állásbörzén.

Újításként az Állásbörzét hirdető plakátokon egy QR-kód volt elhelyezve, aminek a beolvasásával a látogatók pár adat megadásával kedvükre böngészhettek a személyre szabott állásajánlatok között.

A kiállítók előszeretettel kedveskednek az érdeklődőknek különféle promóciós anyagokkal – legyen az kiadvány, édesség, toll, stresszlabda, kulcstartó, matrica – egészen specifikus tárgyakat is bezsebelhettünk a sorok között bóklászva, mint például egy Schaeffler tolómérős tollat, Mercedes-Benz táskát vagy akár egy Lego figurát.

Megkérdeztük Milyen kezdő fizetést vársz friss diplomás mérnökként?

Farkasvölgyi Kolos

Jelenleg negyedéves biomérnök-hallgató vagyok, e félévben végzem el az alapképzést. 200-250 ezer forint nettó kezdő fizetésből tökéletesen fedezni tudnám a mindennapi költségeim, de nem ennyire számítok. 100-150 ezer forint lehet friss diplomásként a fizetés, de ennyi nem alkalmas arra, hogy félre is tudjak tenni.

Szántó Andor

Jelenleg a BME Vegyészmérnöki és Biomérnöki Karának biomérnök-hallgatója vagyok. Kezdő fizetésként 250-300 ezer forintot tudok elképzelni, ez már elegendő a mindennapijaim költségeinek fedezésére. Az olyan fontos dolgokat, mint a lakás, étkezés, ebből az összegből már meg lehet teremteni, de ahhoz, hogy kicsit el tudjam engedni magam (utazás, színházlátogatás), már magasabb anyagi juttatásra lenne szükségem.

Békefi Balázs

Mivel a Budapesti Műszaki- és Gazdaságtudományi Egyetemről beszélünk, nyilvánvalóan magasabb kezdő fizetésre számítok, mint ha más egyetemet végeztem volna el. Úgy gondolom, hogy gépészmérnök mesterdiplomával kb. 200 ezer forint lesz a kezdő fizetésem. Szerintem számít az is, hogy valaki alap- vagy mesterdiplomával rendelkezik-e. Megélhetés szempontjából nehéz megállapítani, mennyi lenne az ideális, tekintve, hogy az árak és a körülmények folyamatosan változnak. Félmillió az az összeg, amit el tudnék képzelni a gondtalan családi élethez.

Donáth Botond

Viszonylag jó egy energetikus kezdő fizetése. Mint ahogy utána néztem, 200 ezer forint körül van talán, de voltaképpen kevesebbel is megelégednék. Abban a szerencsés helyzetben vagyok ugyanis, hogy a családom mindenben támogat, így nem aggódom a jövőmet illetően. 170 ezer forint már elégedettségre adhat okot, ám nem bánnám azt sem, ha ez az összeg idővel növekedne.

Bunth Gergely

Nem készülök mérnöknek. Jelenleg fizikus hallgató vagyok, és nincsenek információim arról, hogy milyen fizetésre számíthatok. Nem is gondolom úgy, hogy az alap/mesterképzés után elhelyezkedem, PhD hallgatóként szeretném tovább folytatni tanulmányaimat. Most kb. 40 ezer forintból élek, hiszen a kollégiumi díj is alacsony, nyilván többre lenne szükségem albérlet esetén. A fizetésem nyilvánvalóan több lesz, de 70 ezerből is könnyedén boldogulni tudnék.

Gémes Kinga

Jelenleg mérnök-informatikusnak tanulok, ezzel 200 ezer forintra saccolom a friss diplomás fizetést. Ennek a háromnegyede is elegendő lenne számomra, a többit pedig megtakarítanám vész esetére vagy akár nyaralásra, hasonló dolgokra. Nagyjából megegyezik ez azzal az összeggel, amit élhetőnek tartok. Ilyen szempontból takarékoskodó vagyok.

Mínyóczki Ágnes

Igazából még nem gondolkodtam el mélyebben ezen. Energetika mesterképzésre járok, az alapképzésemet pedig Miskolcon végeztem el, de jelenleg is távolinak látom a végzés idejét. Örülnék, ha a kezdő fizetésem 300 ezer forint lenne, mivel nem vagyok nagyravágyó, ez elegendő lenne számomra. Két év után szokták növelni a fizetéseket, addig ez csak az albérletre és az étkeztetésre lenne elég.

Ádám Blanka

Az Építészmérnöki Kar osztatlan képzésében elsőéves vagyok. Gólyaként nem gondolkodtam még el a diplomán, sem a fizetésen, de úgy informáltak a felsőbb évesek, hogy a Műegyetem színvonalas képzése után könnyen el tudunk helyezkedni a munkaerőpiacon. Ez elég távolinak tűnik, konkrét terveim még nincsenek. Friss diplomásként nem várhatunk el túl nagy fizetést, mivel nyilván először alacsonyabb pozíciókat töltünk be, és csak ezután tudunk továbblépni. Rendes, dolgozó emberként 150 ezer forintból meg lehet élni.

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: FODOR CSILLA FOTÓ: FEJES BENCE

Nők a virtuális sportok világában

Mégse férfi minden nő az interneten

Keszeli Nikolett, játékosnevéen „nylon”, március hetedikén a WeRunThisPlace csapat többi tagjával közösen elhódította a jelenlegi legnagyobb díjat, amelyet nőként Counter Strike: Global Offensive-ben lehetséges, elsőek lettek az Intel Extreme Masters sorozat katowicei nagydöntőjén.

MILE MÁRIÓ

Ez egészen addig tűnik makulátlanul boldog hírnek és nagyszerű teljesítménynek, amíg el nem olvassuk a játék férfi rajongótáborának interneten található kommentek formájában megfogalmazott véleményét. A női játékosok jelenleg lényegesen alacsonyabb szinten játszanak, mint a férfiak. Ez nem meglepő, hiszen ha adott

Fotó: Baki Mihály

sportból a világ legjobb női csapatát összeeresztjük egy élvonalbeli férfi csapattal, az esetek többségében a fiúk kerekednének felül. Az e-sportok világában viszont nincs jelentős előnye az erősebb nemnek. Éppen emiatt teljesen jogos a felvetés, hogy mi értelme van külön női és férfi versenyeket rendezni, ráadásul így szintjüknél gyengébb, ám tisztán női csapatba kényszerítik azt a jelenleg versenyző 8-9 játékost is, akik megállnák a helyüket élvonalbeli férfi csapatban is. A női versenyek létjogosultságát a politikai korrektség indokolja (és nem csak az e-sport esetében).

Ahogy a legnézettebb autóversenyeken is domináns többségben férfiakat láthatunk úgynevezett „pit girl”-ökkel körülvéve, akik maximum élő díszletként funkcionálnak, és napellenzőt tartanak, úgy e-sportok esetében is erősen stilizált és lebutított a nők szerepe. Így, ahogy fontos a Lotus Ladies Cup vagy Danica Patrick NASCAR versenyző, úgy az e-sportban is egészséges a női verseny, mutatva, hogy a nők nem kiszolgáló személyzet a férfiak által dominált világban. A másik típusú komment a női játékos szépségét vitatja. Hiába az

a számítógép-játékosok világával szembeni legnagyobb sztereotípiát, hogy mindenki pattanásos, kövér férfi, addig a játékos lányok szépségét pont a saját szubkultúrájuk emeli piedesztálra. A férfi játékos legyen ügyes, a női pedig szép és ügyes. Ahogy megkeresésünkre Nikolett is elmondta, hogy bár most már inkább támogató véleményeket kap a közösségtől, de őt is zavarja, hogy mindent megpróbálnak lányokkal eladni, olyanokkal is, akiknek köze sincs a játékhoz, ő pedig jobbnak látja ebből kimaradni. A női csapatok létjogosultságát is magával a férfi

dominanciával indokolja, hiszen az a pár lány, akik úgy érzik, hogy jobbak az átlagnál, jobban teszik, ha alapítanak maguknak egy csapatot, minthogy sorra elutasítsák őket a férfi csapatok. Versenyzési lehetőség azonban összehasonlíthatatlanul kevés van nők számára. Három komolyabb offline esemény van, ahol létezik külön női verseny (ESWC Montréal, IEM Katowice, Copenhagen Games), de egyre gyakoribbak az online versenyek, ami Nikolett szerint jó irány, hiszen a szervezők egyre inkább észreveszik, hogy van igény rájuk. Bár a női versenyeket körülölelő médiafigyelem lényegesen kisebb, mint a férfiaknál (ahogyan más csapatsportok esetében is), de az IEM női döntőjének internetes közvetítését így is negyvenezeren követték figyelemmel úgy, hogy a férfi döntővel ellentétben a nőit sehol sem hirdették meg.

A női e-sport fejlődési lehetőségeit a versenyek alacsony száma erősen korlátozza. Míg a férfiak szinte hetente versenyeznek élő közönség előtt pénzdíjért, addig a nők csak a szponzori fizetésre és a Twitch.tv-n való streamelésből befolyó jövedelemre számíthatnak. Míg az IEM férfi győztese, a Fnatic 104 000 dollárt tehetett zsebre, addig a lányoknak 15 000-rel kellett beérnie, s ez kevesebb annál, amit a heti rendszerességgel megrendezett versenyeken haza lehet vinni.

Futsal határok nélkül

Aranyérem a kupadöntőn

A BME Futsal-csapat életében olyan történt, amelyre 2010 óta nem volt példa: KEK kupát nyertek! A győzelem azért is nagy szenzáció, mert e két alkalmat leszámítva minden évben a határon kívül maradt a kupagyőzelem.

BENCsik ILDIKÓ

A Kárpát-medencei Egyetem Kupáját (KEK) 2010-ben szervezték meg először azzal a szándékkal, hogy a magyar fiatalok

Forrás: kek.elte.hu

lok határokon átvéelő közösséget erősítsék. Ez a cél egyrészt evidens, másrészt kellően nemes ahhoz, hogy nagy presztízse legyen az eseménynek. Azonban a szervezők nem csupán ezt a célt

tűzték ki maguk elé. Úgy gondolják, hogy sok tehetséges fiatal focista van határon innen és túl, de a futsalkultúra még nem eléggé kiforrott, és rengeteg fejlődési lehetőséget rejt magában, játéko-

soknak és nézőknek egyaránt. A hetedik éve megrendezett KEK torna már most sokat hozzáadott a sportág fejlődéséhez.

A márciusi kétnapos eseményen Kárpátaljáról, Felvidékről, Erdélyből és Vajdaságból is érkeztek futsalcsapatok Budapestre. Végül 15 csapatot kellett legyőzniük a mieinknek. Ráadásul a kupagyőzelmen felül a torna legjobb játékosának járó díjat is a BME Futsal csapat egyik kulcsfigurájának, Weimann Richárdnak sikerült bezsebelnie, aki végig kiegyensúlyozott teljesítményével segítette egyetemünket a sikerhez. Kérdésünkre azt nyilatkozta: „A győzelmet talán annak köszönhetjük, hogy mindkét nap folyamán remekül védekeztünk – az aktív támadójátékunk mellett –, hiszen egészen a döntőig egyetlen gólt sem kaptunk. Taktikailag mindenképp a többi csapat előtt jártunk, bár bőven van még hova fejlődünk ezen a téren is.” Az összhangban szintén nem volt hiány a műegyetemista játékosok között, ugyanis a csapat fele együtt játszik az NB II-es Futsal Bajnokságban, a BME FC színeiben. Továbbá hasonló kerettel játszanak a Budapesti Egyetemi Futsal Bajnokságban is, de

Richárd elmondása szerint akadt olyan játékos is a csapatban, akivel a KEK-en találkozott először.

A korábbi évek határon túli győzelmei után idén a dobogóra sem engedték fel a hazaiak a szomszédos országok csapatait. Az ezüst- és a bronzérmek is itthon maradtak, előbbi a Debreceni Egyetem futsalistáinak sikerült elhódítaniuk, utóbbit a Budapesti Corvinus Egyetem fiainak.

Mivel a KEK célja elsősorban a közösségépítés, ezért a jó hangulat garantált volt a rendezvény elejétől a végéig. Weimann Richárd ezt csak alátámasztani tudta: „Nagyon jó hangulatú verseny volt, sportszerű játékkal. Biztosan nem egy barátság született a hétvégén, de a pályán már ellenfelekként versengtünk a kupagyőzelemért.”

A korábbi évekhez hasonlóan idén is jótékonykodtak a szervezők és a résztvevő csapatok. Ezúttal a Karácsfalvai Sztojka Sándor Görög Katolikus Líceum diákjainak ajándékoztak különböző sporteszközöket.

Reméljük, a kupa iránti lelkesedés jövőre is megmarad, s azt is, hogy a következő KEK-győzelemre már nem kell újabb hat évet várnunk.

Robotok az emberiség szolgálatában

Elveszik a munkánkat?

Fotó: Baki Mihály

Az elmúlt napokban ismét egyre több olyan cikk látott napvilgot, amely arra próbál figyelmeztetni, hogy a robotok hamarosan kiszorítják az embereket a munkaerőpiacról. Ennek következményeként egyesek olyan utópisztikus jövőt képzelnek, ahol végre az embereknek nem kell dolgozniuk, míg mások egyenesen a Terminátor filmekből ismert sötét végkimeneteltől tartanak.

SZERAFIN ÁGNES KATA

A mesterséges intelligencia (MI) és annak fejlesztése már évtizedek óta foglalkoztatja a kutatókat. Robotokat már az 1970-es évektől kezdve alkalmaznak, elsősorban a gyártási folyamatoknál, aminek köszönhetően már akkor munkahelyek szűntek meg miattuk. Mégis ebben az időben inkább csak a sci-fi irodalmat jellemezték a különböző jövőképek velük kapcsolatban. Azonban 2014 júniusában a Readingi Egyetem által szervezett eseményen történelmi pillanatként harangozták be, hogy egy gép átment a Turing-teszten. Ennek során egy bíráló személy a számítógépen keresztül kérdéseket tesz

fel két tesztalanynak, akiket se nem lát, se nem hall. Közülük egyik gép – ha sikerül öt perc alatt meggyőznie a másik felet, hogy gondolkodó ember van a klaviatúra mögött, akkor átment a teszten. A júniusi eseményen csak 33%-os arányban volt képes az Eugene Goostman névre hallgató beszélgető program meggyőzni az embereket, hogy egy 13 éves gyerek ül velük szemben, ennek ellenére a média erősen eltúlozva tudósította a törtétekről. Ennek hatására többen aggodalmukat fejezték ki a technológia jövőbeli térnyerését illetően. A legfrissebb beszámolóra 2016 februárjában került sor, ahol az amerikai Tudományos Fejlődés Szövetség éves konferenciáján mutatták be a technológiai fejlődés főbb irányait, reményeit és félelmeit.

Folyamatosan jelennek meg mesterséges intelligencia innovációk, léteznek már embert sakokban legyőző gépek, vagy említjük Sirit mint „személyi asszisztenst”, a konferencián azonban leszögezték, hogy ezek még messze állnak az emberhez hasonló intelligenciájú androidoktól. Jelenleg a nagy cégek közül a Facebook, a Google, a Microsoft és az IBM foglalkozik mesterséges intelligencia fejlesztésével. Az IBM által fémjelzett Watsont mindenre megtanítják, amire csak lehet, a főzéstől kezdve a gyógyításig, sőt egyes ráktípusokat pontosabban tud diagnosztizálni, mint egy orvos. A Microsoft egyik emberi arcot felismerő rendszere pedig már hasonló eredményeket ért el, mint hús-vér ellenfelei. Fontos azonban leszögezni, hogy a szuper-androidoktól való félelem még ráér egy vagy két évtized múlva. Erre bizonyíték a 2016. március 23-án „életre kelt” Tay, ami a Microsoft legújabb chatbotja. Indítása után nem sokkal már kiderült, hogy inkább csak mások mondatait ismétli gondolkodás nélkül. Felmerül a kérdés, hogy akkor mégis miben tudnak minket helyettesíteni már most a robotok? Az eddigi kutatásokból főleg a

DARPA cég által fejlesztett gépekről lehetett hallani, de úgenerációs robotokat készül piacra dobni a svájci ABB, a dán Universal Robots és a bostoni Rethnik Robotics – ezek a gépek már képesek dobozokat emelni és pakolni maguktól, vagy akár egy cernát egy tőbe befűzni. Emellett jelentős haladást értek el a háztartási gépek terén, gondoljunk csak a porszívózó robotra vagy az okos hűtőre. Ezek az alkalmazások azonban mind a mesterséges intelligenciától függenek, így önmagukban nem válthatják ki az embereket, hanem inkább velük együtt újfajta munkakörülményeket teremtenek. Ugyanez érvényes a most szintén nagy népszerűségnek örvendő önvezető autók működésére is. A technológia fejlődésének és egyre elterjedtebb használatának köszönhetően vélhetőleg egy másik terület fog még profitálni, ami nem más, mint az úrkutatás. Robotok segítségével olyan helyekről is információt gyűjthetünk, amelyek elérhetetlenek egy ember számára. Tagadhatatlan tehát, hogy a gépek egyre ügyesebbek és hatékonyabbak, aminek következtében bizonyos feladatokat már átvállalhatnak tőlünk. Azonban hiba lenne ebből arra következtetni, hogy emiatt válnának munkanélkülivé az emberek. Az Egyesült Államokban 1967 és 2010 között triplájára nőtt a huszonöt és ötvennégy éves munkanélküli férfiak száma. Az Express Employment Professionals 2014-ben készült felmérése szerint azonban a megkérdezettek 44% vallotta, hogy találtak volna olyan munkát, amit képesek lettek volna elvégezni, azonban mégsem jelentkeztek rá. Emellett 60%-uk nem hajlandó másik helyre költözni munkakeresés céljából. Az alanyok 46%-a szerint nincs munka, azonban a két éve munkanélküliek közül 71% nem is jelentkezett interjúra az előző hónapban. Ebből is látható, hogy a technológiai haladás korlátozása helyett inkább az oktatásra kellene helyezni a hangsúlyt, hogy az új, gépek adta lehetőségekkel élni tudjunk.

HIRDETÉS

Simonyi Konferencia 2016

Berczik Márton és Blaske Bence
SAP - HANA, új generációs Business Suite megoldás az egyszerűsítés szolgálatában

Raffai Péter
Új ablak a világegyetemre: csillagászat gravitációshullám-detektorokkal

Zányi Tamás
Technika és művészet határán, a Saul fia hangmérnökétől

Dudás Levente
A PocketQube osztályú Smog-1 hallgatói műhold

**BME I épület
2016. április 20.
konferencia.simonyi.bme.hu**

Főtámogatók: SAP, Bosch, NG, National Instruments, Lightware, Schöner, SVK, Simonyi Károly Szakkollektív

Nézőpont

Dobó Orsolya

World Wide Web

Összeillantottunk. Tudtam, mire gondol, és ő is tudta, én mire. Mindkettőnk villámcsapásként ért a felismerés, kirohantunk a szobából. A folyosón értetlen tekintetek fogadtak, halk moraj. Ijedtség tükröződött a szemekben. Mindenki ott volt, akit ismertünk, de olyan is, akit addig nem is láttam. Most mégis ott vagyunk mind egy helyen, egy okból, egy célért. Megszólítottam egy idegent, és megkérdeztem: nálatok sincs net?

Egy perce még a kollégiumi szobámban ültem a számítógép előtt, és házi feladatot írtam. A szomszédban ülő évfolyamtársaimmal MSN-en egyeztettem a feladat megoldásáról, közben elkezdett pittyegni a számítógép, mert anyukám keresett Skype-on. A háttérben az ismerőseim legújabb posztolt képeit nézegettem, és a mellettem ülő szobatársammal Facebook-chaten tárgyaltuk ki a legfrissebb pletykákat. Ezalatt kitöltöttem néhány tesztet, és csak, hogy a lelkemet is melengetsem, megettem és megfürdöttem a virtuális kisállatomat. Egyszerűen egy átlagos hétköznapi délután... Gyanútlanul fogadom és küldöm a csomagokat. Az időt kbyte/sec-ben mérem, letöltök és feltöltök. Teszem, amit akarok, amit mások szerint akarok, és amit mások szerint tennem kell. Felgyorsult a világ, és első hallásra vicces, hogy a Neptun kódomban helyettesíti a keresztes és a vezetéknévemet, de mégis van valami fura abban, amikor egy kisfiút az iskolában a társai a WoW-os fantáziánévén szólítanak. Elszörnyülködünk rajta, talán egy percre el is gondolkozunk a régi szép időkön, de utána ugyanúgy hazamegyünk, és bekapcsoljuk a gépet. Valljuk be szépen, internet nélkül már nem tudunk élni! Több, mint 200-an lakunk egy szinten, mégse találkozunk soha. Ott ülünk egymás mellett, de inkább levelezünk egymással, minthogy beszélgessünk. Az, hogy ki van a drót túlsó végén, többnyire lényegtelen, az egész egy illúzió. Te is tudod, de nem érdekel, mert Neked ez így jó. Ott van a Te kis világod. Te itt vagy biztonságban. Ekkor megtörténik az elképzelhetetlen, kitör a káosz, felüti fejét az anarchia, tömeges kivonulás a folyosóra, és életünkben először... beszélgetünk.

2016. április 4.

MŰHELY

Színház az egyetem falain belül (Sz)kéne egy jó előadás?

Fotók: Mészáros Csaba

Parti Nagy Lajos: Don Quijote

Offra Flóra: Két alkalommal is láttam a produkciót, és egy olyan mondat maradt meg bennem, ami épp jókor jött a zsúfolt vizsgaidőszakban: „Kitartást, fel a fejjel, menni fog!” - a nagy leadások előtt ez nagyon aktuális üzenet volt.

Berki Judit: A Mucsi-Scherer páros hozza a formáját, és rettentően mókás, főképp Sancho Panza karaktere. Nagyon tetszik az egyszerű díszlet, amit folyamatosan variálnak. A Don Quijote Cervantes híres regényének újabb színházi adaptációja. A főszereplő (Mucsi Zoltán) önzesebb, önmagát lovagnak képzelő spanyol nemes és együgyű, naiv, hű alattvalója Sancho Panza (Scherer Péter) összehangolt, fantasztikus alakítása méltón képviseli a Don Quijote szellemiségét. Irreális fantáziálásának helyszíne egy kórházi ágy. Míg az ápolónő (Parti Nóra) megértően asszisztál a lázálmodban vergődő betegnek, a hajcsár (Kovács Krisztián) és a fogadós (Katona László) rendre ellentmondanak a főhős vízióinak. Miközben jókat mulatunk a lelkes, bátor lovag vágyálmokat kergető, átszellemült csatajelenetein és esetlen szolgájának hisztikus mivoltán, ráébredünk arra, hogy mi is gyakran délibábot kergetünk a valódi pillanatok megélése helyett.

Hallgatói közvélemény-kutatás eredményeként a következő, Szkénében látható előadásokat ajánljuk figyelmetekbe.

Tasnádi István: A fajok eredete

Offra Flóra: A fajok eredete c. előadást nagyon szórakoztatónak találtuk, végig hangosan neveltünk. Az előadásnak van egy háttérüzenete, amit csak az igazán jó színészi játék képes közvetíteni. Az ember minden körülmények között igyekszik megtartani azt, amit megszokott: „ünnepi lakoma” - gyertya, terítés, desszert -, akár a kukából is.

Berki Judit: Nagyon szeretem Tasnádi István darabjait, főképp a humora miatt. Tetszett a két időskor, ami a darab végén összeér. Jól eltalálták a karaktereket is. A darab aktualitása is teljesen átélhető. A fajok eredete óriási bohócéria, melynek minden pillanata verbális és helyzetkomikumokra épít. A hajléktalanságba süllyedt hármas: az idealista művész (Mucsi Zoltán), az öntelt, jég hátán is megélő filmproducer (Scherer Péter) és a kétlábúakért aggódó csirkeüzem-vezető (Thuróczy Szabolcs) fergetes humorral és paródiával ábrázolják az emberi faj primitív fejlődési szakaszait, mely - mint tudjuk - folyton az emberré válás tökéletesedéséért küzd. Ösztönleti szinten demonstrálják az „ember” szellemi hanyatlását. Sikergyánús ötletük: filmet forgatni az östyúkról, mely a világ keletkezéséről ad egyfajta magyarázatot. A fejlődéstörténet eredőjét kutatva keresik a választ arra a kérdésre, hogy vajon a tyúk volt-e előbb vagy a tojás. Létezik-e értelmes fejlődés, vagy csupán a véletlenek egymásra halmozódásának következménye az ember. Azonban aligha tudunk ezen agyalni előadás alatt, hiszen – mi, „csirkék” – ocsúdni sem tudunk a szabadjára engedett, sziporkázó improvizációk okozta folyamatos nevetősokkból.

K2 – Szkéné: Züfec

Forintos Norbert: Szkénés élményeim közül magasan kiemelkedik a Züfec. A színház a színházban elemet olyan jól játszották a színészek, hogy utólag kellett rádöbbenem arra, hogy direkt rontások voltak benne. Az utalások - „Imigyen szóla Zarathustra”, a 2001: Űrodüsszeia filmzenéjére, Stenly Kubrick stílusban beúszó igazgató - olyan elemek, amiktől most is mosolyra görbül a szám.

Kling Anna: Kaposvári vagyok, és a K2 társulat is az. Imádom a Züfec poénjait, és szerettem benne Rózsa Krisztián (igazgató) és Piti Emőke (művésznő) alakítását. A színpadi játék történeti alapja Bulgakov: Színházi Regény című műve. Színészei fiatal, sziporkázó, tehetségek. Egyik szerepből a másikba bravúroznak, folyamatosan „züfecelnek”, rájátszanak, túlbujáznak karakterek. A 30-as évek moszkvai színházának belterjes vérkeringésébe csöppent fiatal drámaíró kálváriájának történetét kíséreljük végig, ahogy kiharcolja az önmagáról írt kéziratának színpadra vitelét. Az előadás fricskákkal, poénnal teletűzdelt önreflexió, mely nemcsak az alkotók és befogadók viszonyáról szól, de a megalkudni nem tudó művész lázadásáról is.

Fotók: Baki Mihály

Gábor Sára: Kohlhaas

Berki Judit: A legfelkavaróbb darab, amit láttam, amelyben kedvencem, Nagy Zsolt játszotta a főszerepet. A történet tele van aktualitással, az egyszerű jelmez és díszlet megint csak remek, a színészi karakterek is nagyon találóak. A „lovak”, a tánc, a rockzene eszméletlenül jó. Fantasztikusan oldották meg a „rég” történetet mai módon. A nézőket is bevonták a „szereplésbe”, így bele tudtam élni magam az adott helyzetbe. A történet mondanivalója nagyon fontos, és egész idő alatt azon gondolkodik az ember, hogy akkor most mi is lenne a helyes döntés.

Forintos Norbert: Ez a rendezés elhozta azt, amire már régóta vártam. Egy közel 200 éves, időtlen alkotás aktualizált változatát láthattam, minimalista színpadképpel és kortárs balett betétekkel úgy, hogy a modern elemek sehol sem voltak tolatkodóak vagy öncélúak. A valós történeten alapuló Heinrich von Kleist-novella egy újabb feldolgozása Hegymegi Máté rendezésében, amelyben a mozgás és a szöveg együtt hajtja előre egy bírósági per történetét. Kohlhaas Mihály – a családját és vagyonát elveszített kisember – lázad a hatalom igazságtalanságaival szemben, amely végül önbíráskodásba torkollik. Az alkotók lehetőséget adnak a nézőknek arra, hogy beleszóljanak az ítéletalkotásba, azaz halált érdemel vagy életet! A döntés súlyát mi is megérezzük. Mit tennénk mi ma Kohlhaas helyében?

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: VARGA ÁGNES

FOTÓK: BAKI MIHÁLY (KOHLLHAAS); MÉSZÁROS CSABA (DON QUIJOTE); SZAPPANOS GERGŐ (ZUFEC)

Életre szóló díszítések a bőrödön

Hiába változik a divat, a tetoválás marad

Ahogy a ruháknak, kiegészítőknak is megvan a divatja, ugyanúgy a tetoválások is időről időre változnak. Minden kornak vannak népszerű motívumai, színei, méretei. Olyan tetoválókát kérdeztünk a trendekről, akik testközelből érzik ezeket a változásokat, hosszú ideje a testfestés megszálottjai.

CSORDÁS HÉDI

Fotók: Baki Mihály

„Biztosan emlékszünk még azokra a nonfigurationnak nevezett mintákra, melyek a kilencvenes években jöttek divatba, és jellemzően a vállra, a vádlóra és a csípőre kerültek” – eleve-níti fel a régi időket Kőbán Tamás tetoválóművész. Mint elmondta, az ehhez hasonló mintákat – az úgynevezett szögesdrótokat – ma már egyre kevesebben kérik, ugyanis inkább tűnnek kínosnak, mint menőnek. Ha valakinek már van egy olyan tetoválása, amit

Mindegyik fájdalmas és drága, így tényleg érdemes azt a közhelyes-nek tűnő tanácsot komolyan venni, hogy egy tetoválást kétszer is meg kell gondolni.

Hódít a szöveg és mandala

Minden korszaknak megvannak a trendjei, most éppen a feliratok hódítanak leginkább. „Mikor elkezdtem rajzolni, eleinte csak színes filcekkel kísérleteztem, majd jött a hennatetoválás és utána

jelek, majd előkerültek az arcok, portrék, tájképek. Szülők, gyermekek és barátok kerültek fel a bőrre, de az is előfordul, hogy sztárok, ismert emberek néznek vissza ránk. Ez a tetováló szerint a többség számára kínossá válik később, és nem szívesen mutogatnak tíz év múlva egy nagy Britney Spears vagy Eminem portrét. Ezeket a tetoválásokat még inkább, még többször át kell gondolni, hisz korántsem biztos, hogy egy életen át rajongunk valakiért.

„Most a legnagyobb divat egy ideje a szöveges tetoválás” – mesélte. Jellemzően a bordákon, a háton és az alkaron tűnnek fel szavak vagy mondatok, a legtöbben a Family, Love, Life szavakat szeretnék magukon látni – ezt Tamás anyyira semmitmondónak tartja, hogy a legtöbb esetben nem is vállalja. „Egy-egy idézettel, gondolattal más a helyzet, de ezekre is érvényes, hogy egy épp felkapott slágerrel vagy egy frissen olvasott aforizmával később is tudunk-e azonosulni” – magyarázta.

Mintha vízfestéssel kennénk össze

A pontokkal készült rajzok mellett új trend a vízfestékszerű tetoválás, amit watercolornak hív a szakma. „Ez általában nagyon élénk színű tetoválás, ami vízfesték hatását adja vissza a bőrön. Olyan, mintha egy nagy ecsettel festgettünk volna a felületre, és ettől válik igazán különlegessé ez a stílus. Itt nincsenek szabályok, egymásra kerülnek a színek, a foltok, ez a legújabb örület, ami Magyarországon is kezd felütni a fejét.” Tamás még egy különlegességet említ, mikor a trendekről faggatjuk, de ez még ritka világszinten is: a trash polka kizárólag fekete és piros színekből áll. Aprólékos minták jellemzik, de

abszolút minimalista, lassan kezd terjedni.

Sem a formákat, sem a bőrfelületet illetően nincsenek már tabuk, a 2010-es évekbe eljutottunk oda, hogy az emberi test bármelyik részére lehet mintát varrni. „A társadalom is elfogadóvá vált, nem nézik ki azt, akinek színes minták borítják a karját, vagy kilóg a pulóvere alól egy tetkó. Ha valaki azt érzi, hogy rejtegetnie kell, az inkább ne tetováltasson, hiszen csak akkor van értelme, akkor lesz a részünkké, ha együtt tudunk vele élni. Tízből hat embernek van manapság tetkója, a másik négyből pedig egy biztosan szeretne, ezért nincs mit szégyellni” – mondta.

Nem tudják, mit akarnak

Sokan érkeznek úgy, hogy nem tudják, mit akarnak, csak halvány elképzelésük van arról, hogy mit ábrázoljon a tetoválás. „Az a legjobb, ha szabad kezet kap a művész, a szakma azt szereti jobban, ha nem kész mintát kell lemásolni, hanem el lehet engedni a fantáziát. Az mondjuk jó, ha valaki azzal keres meg, hogy szeretne pillangókat a vádlójára, de sem a színt, sem a megfelelő mintát nem találta még meg. Akkor nekiállok, tervezek formákat, és kiválasztjuk, melyik passzolna leginkább. A magyar szalonok többségében albumból lehet válogatni, de nem érdemes egyet választani a már bejáratottak közül, sokkal jobban is tetszik az eredmény, ha van benne egyediség.”

A magyar közönség ízlése egész jó a tetováló szerint, itthon nem jellemzőek a sablonok, mint például Olaszországban a sok japán minta, vagy az amerikaiakra az oldschool stílus. „Emberek milliói viselnek Magyarországon tetoválást, ennek már kultúrája van itthon. Bár most a divatról is kérdeztél, az nagyon nem jó, ha valaki azért keres fel egy

szalont, mert épp divatos virágot meg delfint tetováltatni a bokánkra. Itthon a tetoválások nyolcvan százaléka divattetkó, ami elég szomorú arány, kevés az egyéni, hosszú megfontolás alapján elképzelt minta.”

Munkahelyen nem akadály

Azt, hogy mennyiben zavar be a karrierünknek egy látható helyre varrt minta, már a Balck & White tetoválószalonnak mestere magyarázza. Míg néhány éve volt aggály a vendégekben azzal kapcsolatban, hogy hátrányos helyzetbe kerülnek a munkahelyükön, ma már ez nem jellemző, sokkal elfogadottabbak lettek a munkáltatók. „Ha a tetoválás olyan tartalmú és olyan helyen van, akkor jelenthet problémát. Mondjuk ha erotikus női akt van a kézfejedén, akkor nem biztos, hogy alkalmaznak olyan helyen, ahol gyakran kell kezet fogni a másikkal. Ha konfliktus forrása lehet, zavarba hozhat vagy sérthet másokat a minta vagy a szöveg, akkor érdemes átgondolni, szükség van-e rá mindenki által látható felületen. Lehet, hogy a főnökünk nagy tetoválásrajongó lesz, és nem bánja, de fontos, hogy a munkakörnyezetben is jól érezzük magunkat vele, a munkatársak és az ügyfelek is elfogadják” – mondta Máté Tamás.

Vannak olyan munkahelyek, ahol szabályzat tiltja a mindenki számára látható tetoválások viselését, ilyen mondjuk a légiutaskísérő vagy a banki alkalmazott, de összességében elmondható, hogy jóval elfogadottabbak az emberek a mintákkal szemben, mint az elmúlt években. A tetováló szerint úgy viseljük ezeket az ábrákat, mint a kiegészítőket és ruhákat, de megszabadulni tőlük komoly kihívás, tényleg érdemes megfontolni, mielőtt belépünk a szalonba.

kellemtelennek tart, azt hosszan tartó és fájdalmas procedúrák árán eltüntetheti. De mára divatba jöttek olyan megoldások, melyek során rárajzolnak a mintára, új figurát alakítanak ki belőle, vagy más színekkel erőteljesen lefedik.

a tű. Ezt a folyamatot szinte a legtöbb tetkós végigjárta, szükség van magabiztos vonalvezetésre, másolni tudásra és kreativitásra. Akkoriban mindenki nonfiguratív mintát akart, később divatosak voltak az ázsiai szimbólumok és

Varsóban eltölteni egy hosszú hétvégén

A testvér aki mindig mindent jól csinál

Az utazás előtt két kérdés érdekelt leginkább. Egyrészt az, hogy labdába tud-e rúgni Varsó a közép-európai turisztika nagy hármasa, Bécs-Prága-Budapest mellett? Másrészt, hogyan használták ki a rendszerváltás óta eltelt 25 évet a lengyelek Magyarországhoz képest?

SÁNDOR KRISZTIÁN

Fotók: Sándor Krisztián

Közlekedni

Budapesttől mindössze 75 percre, egy késésmentes Balatonra vonatkozásnyira van csak a Chopin lengyel-francia zeneszerző nevét viselő repülőtér. Varsó közlekedése szinte nevetségesen tökéletes, 20 perc vonattal a központ, kiterjedt a villamoshálózat, és a várost átszelő HÉV-eknek köszönhetően fel sem tűnik, hogy csak két metróvonal van. Minden eszköz vagy új vagy hibátlanul felújított, a menetrendet percre pontosan követik, és a buszok sem akarnak szétesni. A vonaljegy 320 forintnak megfelelő zloty, a diák havibérlet pedig 4000, de ezt csak összehasonlításképp mondom, turistaként jobban járunk a péntek estétől hétfő reggelig érvényes hétvégi vagy a korlátlan napijeggyel (1800 és 1000 Ft). Tehát biztos nem a pénzen múlik, főleg úgy, hogy egyszer sem találkoztam ellenőrrel...

Enni-inni

Óriási meglepetésre ne számítsunk a lengyel gasztronómiától, főleg magyarként: a tipikus kajákra leginkább a német-osztrák hatás és a keleti szláv országok konyhája jellemző – ez nem kritika, mi, magyarok is meglepődnénk, hogy a sajátunknak érzett ételek közül a legtöbb ugyanúgy jellemző a szomszédoknál is. Ez annyit jelent egyik oldalról, hogy húst hússal ehetünk, rengeteg kolbász, köretként sokszor párolt káposzta. Másik oldalról céklaleves vagy az ukrán-orosz pelmenyi helyi megfelelője, a pierogi, ami sajttal, hússal, zöltséggel töltött tésztabatyó annyi csavarral, hogy van édes verzió is eperrel, mákos vaníliásodóval. Jókat lehet enni kis költségvetésből is, egy étkezésre 20-35 zloty (1600-3600 forintot) számolhatunk, ezért viszont hatalmas adagok járnak. Rengeteg jó reggeliző helyet találni, és a távoli konyhák is képviseltetik magukat, talán a kézműves sör az, ami még nem futott fel annyira, mint nálunk.

Lakni

Az okos turista már régóta nem hotelekben száll meg, és olcsó kelet-európai főváros lévén Varsóban is virágzik a hostel- és az Airbnb-biznisz. Ha egyedül utazunk minimális keretből, akkor a hotelekben már 3000 forinttól tudunk ágyat foglalni egy éjszakára a belváros közelében. Ha a társaságot exportáljuk otthonról, esetleg párunkkal megyünk, Airbnb-n teljesen felújított szobakonyhás garzonokat találunk 10 000 forint/éjszakáért. Érdemes a térképet figyelni, sokan kínálnak külvárosi lakásokat, ezeket felejtjük el, még ha olcsóbb is, mert csak az időnket pazaroljuk

az ingázással. A Visztula jobb partjára semmiképp nem érdemes főhadiszállást választanunk, mert minden nevezetesség a túlparton van. Ha az óvárosba (Stare Miasto) nem is sikerül, a belváros melletti Śródmieście kerület ideális, karnyújtásnyira a legtöbb látnivalótól.

Báméskodni

Amint beérsz Varsóba, feltűnik a rengeteg felhőkarcoló és az üvegbeton épületek között magányosan álló szocreál csoda, a Kultúra és Tudomány Palotája, ami 230 méterével hirdette a kommunizmus magasba törését. Elég eklektikus a kép, az óváros színes, bájosan karcsú sorházai a Hanza-kikötővárosokra hajaznak, kijebb századfordulós nagypolgári lakások, szocialista tömbházak, hatalmas parkok és paloták váltják egymást, mind tökéletesen felújítva – ami nem kis teljesítmény,

mert 1944-ben a náci megszállók elleni felkelésben és a Vörös Hadserg ostromában az épületek 80%-a megsemmisült, és mindössze pár ezer lakos maradt a háború előtt milliós városban. Ez a történelmi hányattatás most Varsó egyik legnagyobb erősségét adja: a vasárnap ingyenes 1944-es Varsói Felke-

tása. Ügyetlen metaforával élve, ha testvérek lennének, Varsó lenne az, aki mindig mindent jól csinál, kiszámítható, rendszerezett, akivel összeházasodva a legtöbbben leélnének egy életet. Budapest bohém, szórakozott, a család fekete báránya, aki azért bukja a kreditet, mert buli után elfelejtette, hogy a

lész Múzeuma az eddigi legmegragadóbb bemutatása a II. világháborúnak, amit valaha láttam, az alig pár éves POLIN Múzeum pedig a lengyel zsidóság történelmén keresztül egész Kelet-Európa történezeit mutatja be a középkortól a rendszerváltásig filmekkel, életnagyságú utcadíszletekkel.

Összegezzünk

A lengyel és magyar történelem párhuzama mellett a két főváros méretre és lakosságra is nagyjából egyforma, így aztán adja magát Budapest és Varsó összehasonlí-

reggel 8-as órára már megvolt az összes hiányzása, de távolról nézve mindenki kicsit irigyli a lazását. Demoralizáló volt látni, hogy hiába váltott rendszert és csatlakozott az unióhoz Lengyelország szegényében, mára totálisan állva hagytak minket, de turizmus szempontjából egyértelműen Budapest a jobb parti. Varsó inkább Bécsre hajaz kastélyaival és parkjaival – emiatt érdemes jobb időben menni, mert a március még tél –, ám a múzeumok miatt megéri legközelebb az osztrákok helyett a lengyeleket választani.

NYEREMÉNYJÁTÉK

A helyes megfejtést beküldők között két jegyet sorsolunk ki a Szkéné Színház egy előadására, valamint egy további szerencsés megfejtőnk a BME Ajándékbolt jóvoltából egy pólóval lesz gazdagabb. A megfejtéseket a magazin@muhely.com e-mail címre várjuk **április 10-ig**. Előző számunk nyertesei: **Donkó Mária** (színházjegy) és **Varga János** (póló).

	Urán	Magad	Egyik szülő	Csak-hogy	Fejlett	Sugár	Viadal	Máj termeli	Loco citato	Római ezer	Tanítás	... -nek	Meg-reked	
1.														M
	Szamóca					Telco cég				A kutyák...				
2.						Mille				Keres				
Kórház		Amper		Koca					@	Római hat				
		Jóked-vűen	A	Japán császár										
Blende prioritás			Time trial Szóba-önt	T		Névelő		Híres róka				Fél-kész!		
						Ezüst		Kilo-amper				... Ferenc		
Luc Besson filmje							Mindent elmond Hosszab-bítá							
... Piaf énekes					Autós játék				Sav angolul					Szerve-zet
					Angol üvöltés				Oktatás röv.					
Bódulat						Oxigén		... Tarda					Liter	
						Mili		Számvit. előírás					Német névelő	
Szappan márka				Le-szakad Szolm. hang					Ózd városbeli					
									Tova					
Ritka női név					Dátum angolul					Csoport része				
					Lap					E/3.sz.				
	Á							Puskával durrant				Szaud Arábia		

Vitaforum

Mi készíti fel az életre

Magyarországon két dologhoz mindenki ért, a focihoz és a politikához – tartja a mondás. De arról is mindenkinek van véleménye, hogy a közoktatásban milyen intézkedésekre lenne szükség, hogy a fiatalok felkészültebben lépjenek ki az életbe.

Egy kimutatás szerint a középiskolásoknak testnevelésórája van a legtöbb egy héten – ami a kötelező, napi iskolai testedzés bevezetése óta nem is csoda –, ezt közvetlenül a magyar nyelv és irodalom, majd a történelem követi. A listában a sereghajtó az informatika. Ezt a helyzetet sokan nehezményezik arra hivatkozva, hogy az iskolában nem jut elég idő a számítógépes ismeretek elsajátítására, és idegen nyelvek oktatására, helyette az alapműveltség szélesítése szerepel a fókuszban, így nem lesz felkészült a következő generáció a XXI. századra.

Az nem vitatható, hogy a fent említett tantárgyak nélkülözhetetlenek, de ezeken kívül még rengeteg dolgot fel lehetne sorolni, ami hasznos lehet a 14-18 éves korosztálynak. Éppen most készülnek csökkenteni a középiskolások óraszámát, így valószínűleg a közeljövőben még kevesebb lesz a tananyag, és rengeteg, az életben nélkülözhetetlen ismeret elsajátítása az iskolakapukon kívülre szorul. Úgy vélem, a számítástechnika nem tartozik a legfontosabb tantárgyak közé a gimnáziumokban. Ez a korosztály már így is a nap huszonnégy órájában a képernyő előtt ül, és a felhasználói szintű ismeret ráragad mindenkire, aki 1980 után született. Programozni pedig nem az iskolapadban ülve fognak megtanulni. Ami a nyelvtanulást illeti, három kötelező órával és 36 oktatási héttel számolva évente, négy év alatt egy diáknak 432 nyelvórája van. Vitatható, hogy ez mire elegendő, de ha figyelembe vesszük, hogy a Közös Európai Referenciakeret álláspontja szerint egy középfokú vizsgához 500 óra tanulás szükséges, nem is tűnik annyira kevésnek. Így felmerül a kérdés, hogy a nyelvvoktatás hibái valóban az alacsony óraszámban keresendők-e?

A magyar nyelv és irodalom valamint a történelemórák számának csökkentése azért nem jó ötlet, mert ezekből a tárgyakból így is rengeteg a tananyag, és a tanároknak kapkodni kell, hogy érettségi előtt eljussanak a tankönyvek végére. A történelmi ismeretek nélkülözhetetlenek a napi élet követéséhez, az olvasmányélmények beépülnek a személyiségbe, a rendszeres olvasás pedig bővíti a szókincset, amire a felcseperedő generációnak mindenképpen szüksége van. A közoktatásnak elsődleges feladata, hogy felkészítse a diákokat az érettségire és a továbbtanulásra, de ezek mellett igen fontos az alapműveltség bővítése. Egy mérnök valószínűleg már nem fog a második világháború előzményeiről tanulni, és az irodalomtörténész sem gyakorolja majd a kamatos kamat számítását. Arra kell hagyatkozniuk az életben, amit a középiskolában megtanultak.

RÁDAI ZITA

Várjuk hozzászólásaitokat a Vitaforummal és a Műhely egyéb cikkeivel kapcsolatban. Gondolataitokat, megjegyzéseiteket az info@muhely.com címre küldhetitek el.

Menekültválság a fotókon

Sajtófotó kiállítás

A hazai fényképész dzsemborik legnívósabb és legfontosabb eseményei közé tartozik a Magyar Sajtófotó Kiállítás, mely során az elmúlt év legjobb fotóriportjait jutalmazták. A Műhely számára külön öröm, hogy egykori fotósunk, Juhász Norbert is a díjazottak között van.

MELIS DÓRA

Idén rekordszámú fényképben lubicolt a zsűri: a pályázatra 240 fotós 2500 pályaművet küldött be összesen, vagyis az ítések több mint 7000 képet szemrevételeztek és értékelték. Az öttagú bizottság neves magyar és nemzetközi szakemberekből állt, a kiválasztott képeket Szarka Klára fotótörténész, Sopronyi Gyula, Jocelyn Bain Hogg és Szergej Makszimsin fotóriporterek valamint Petr Josek, a Czech Press Photo nemzetközi zsűrijének elnöke választotta ki.

Az Európát fenekestül felforgató menekültválság a fotósokat is „magával ragadta”, és rengetegen dokumentálták az eseményeket. Annak érdekében, hogy a tárlat ne húzzon el aránytalanul ebbe az irányba, a szervezők úgy döntöttek, hogy a hazai verseny történetében először külön kategóriát hoznak létre, így a bevándorlókkal kapcsolatos felvételekkel csak egy szekcióban lehetett nevezni.

A hivatalos megnyitóra rengetegen voltak kíváncsiak, és a dugig megtelt helyiségben sok embert kellett kicselezni ahhoz, hogy az érdeklődő egyáltalán látó- és hallótávolságra kerüljön a színpadon történetekhez. Az ünnepséget Bartis Attila író nyitotta meg, majd ezután következett maga az átadó.

A hazai sajtófotó szcénája valamennyi jól ismert képviselője szép számmal gyűjtögette a díjakat, a két legnagyobb elismerést ezúttal a menekültválsággal és a romákkal kapcsolatos képi toposzokkal foglalkozó sorozatok kapták. Fazekas István Tranzitország, illetve Déri Miklós A roma test - Nincs ártatlan kép című munkái lettek a 34. Magyar Sajtófotó Pályázat nagydíjasai, előbbi sorozatot a MÚOSZ Nagydíjjal, míg utóbbit az André Kertész Nagydíjjal jutalmazták. A Műhely egykori fotója, Juhász Norbert az Emberábrázolás-portré (sorozat) kategóriában 3. helyezést ért el Pásztorlét Ausztriában című pályázatával. Norbert a Workaway nevű önkéntes program keretében két hétig lakott együtt egy

osztrák pásztorral és családjával, akik a várost hátrahagyva juhtartásból élnek Burgenland elhagyatott vidékein. A fiatal fotós tavaly végzett a BME Építészmérnöki Karán, és jelenleg szabadúszó fotósként dolgozik.

A közel egy órás ceremónia után a közönség megrohmozta a Capa Központ termeit, hogy kiránduljon egyet az elmúlt év történéseibe, és végigbámészkodja a tavalyi esztendő sajtófotó-termésének színe-javát. A kiállítás nem csak minőségében volt ütős, de terjedelmében is: a képeket és a szövegeket tartalmazó anyag összesen kétszer 160 méternyi nyomatra fért fel. 2015 legjobb elkapott pillanatait ismét Szigeti Tamás rendezésében állították ki.

A sajtófotó legfontosabb kritériuma, hogy közöljön, a fénykép sugározza a mondanivalót, és hatással legyen ránk. Sajnos erre vajmi kevés esély van, ha az ember egy megnyitó utáni tömött helyiségben próbálkozik, ahol öt különböző ember liheg a nyakába, ám szerencsére a Capa Központban is csak egyszer van megnyitó. Az idei tárlatot mindenképpen érdemes megnézni egy mezei látogatás keretein belül, mert még mindig izgalmas azzal szembesülni, hogy a fotográfusok mennyire eltérő módokon képesek feldolgozni az elmúlt év eseményeit.

A kiállítás május 14-ig tekinthető meg a Nagymező utcai Capa Központban, utána a tárlat vidéki hahnira indul. A tervek szerint a képek Debrecenben, Kisvárdán, Gödöllőn és Szegeden is láthatóak lesznek az év során.

34. Magyar Sajtófotó Kiállítás, 2016. március 25. – május 14.

Robert Capa Kortárs Fotográfiai Központ, Budapest, Nagymező utca 8.

Az írás művészete

A Műhely lap
szerkesztősége
gyakorlatorientált
újságíró képzést
indít minden
félévben elsősorban
1. és 2. évfolyamos
hallgatók számára.

Amit kínálunk:

- a média belső világának megismerését,
- az újságírás műfajainak elsajátítását, és azok profi használatát,
- írás és beszédtechnikai gyakorlatokat,
- csoportos interaktív képzést,
- a különböző kommunikációs technikák elsajátítását,
- személyre szabott értékelések,
- publikálási lehetőséget már a képzés ideje alatt is a Műhelyben,
- a legjobbaknak bekerülési lehetőséget a Műhely szerkesztőségébe, rendszeres munkalehetőséggel,
- felkészítést a munka világának kommunikációs kihívásaira.

Az előadások időpontja:

csütörtök 17-18 óra

A képzés helyszíne: K.I.71.

A részvétel INGYENES.

Jelentkezés: info@muhely.com

A jelentkezéshez kérjük adjátok meg a nevetek mellé az évfolyamotokat és annak a karnak a nevét, amelynek hallgatói vagytok.

GONDOLATOK

Ebben a rovatunkban prózákat, verseket, egyéb irodalmi műveket, valamint szociográfiákat közlünk. Várjuk e tárgyban írásaitokat a publicisztika@muhely.com e-mail címre, Gondolat jelíggel.

Benned van

PLOSZKINA KRISZTINA

Megfoghatatlanul végtelen, mindig változékony és tökéletesen szabad. Hatalmas testével súlytalanul lebeg fölöttünk, áttetsző arcát a nap aranykarjai becézik a magasban. Éjszaka pedig kibontja fekete selyemháját, melyet a csillagok gyémántfénye ékesít reggelig. Hajnalban lángra gyúl, mint egy fiatal szerelmes leány, aki nem tudja elrejtteni felkavaró érzéseit a bíborszínű orcák alatt. Az alkonyat pedig kioltja a tomboló tüzet, és elringatja bársonyos ölében.

Az egyik percben nyugodt és békés, mint a tenger szélcsend idején, a következőben viszont már örülten tombol, és szinte darabokra hasad haragjában. Tornádókat küld, és villámokat szór, esőkkkel árasztja el városainkat, majd elcsendesedik, és mindent elfelejt. Mit neki az ember? Ő már azóta jelen van, hogy még a Gondolat sem született meg. A Gondolat, ez a megfoghatatlanul végtelen, mindig változékony és tökéletesen szabad alkotó. A szikrából tűzvészt lehel, a könnycseppből vízőzönt, az ürességből pedig egy egész világot, ami bennünk fogan meg, él és pusztul! Megpróbáljuk elnyomni, börtönbe zárni és leláncolni a földre, de hiába. Akkor is álmokat fog szőni, szebbnél szebb tünetényeket rajzolni és cikázva száguldozni az univerzum határtalan végtelenében. Nem tudni, hogy melyik úr a nagyobb: ami kint van, és

jegesen körbeöleli apró bolygónkat a néma csendben, vagy az, ami belül rejlik, amiről sokszor sejtésünk sincs, mégis ott terpeszkedik minden nap vég nélküli magányában... Hány ilyen tátongó szakadékot leplező vándor halad el mellettünk úgy, hogy észre sem vesszük a szemükben felsejlő mélységet? A Gondolat pedig ott csapong pókháló-testünk burkában, és közben világokon ível át szüntelenül.

Legtöbbször csak úgy, egyedül. Egy fél, egy negyed vagy egy tized. Egy jelentéktelen kis kérdőjel, lélegzetvétel vagy szívdobbanás formájában. Észrevétlen és törekeny, ám mégis csírázik a lélek egy eldugott szegletében, és várja, hogy eljőjön az ideje. Aztán lehet belőle halk suttogás, visszafogott szólam vagy eget rengető szimfónia – a végső megnyilvánulása csakis tőlünk függ. De mégis, hogy lehet a törmelékből egy kerek egész? Úgy, ahogy a percekből egy évszázad vagy homokszemekből a sivatag. Az itt-ott heverő darabokból összeáll majd az élet mozaikja, mely mást mutat mindenki számára. Egyedi, mint a hópelyhek, melyek a forró tenyéren hamarabb elolvadnak, mint egy sóhajtas, de ennek ellenére utánozhatatlan szépségükkel nyomot hagynak bennünk – ebben a bejárhatatlan és kongó űrben, mely arra vár, hogy megszülessen a Nap, és biztos körpályára állítsa az eltévedt Gondolatokat, melyek megannyi világot fognak még létrehozni.

A hirtelen jégesőzuhany után ismét kiderült a makulátlan ég, mely érintetlen tisztaságával feltárja előttünk a hívogató horizontot. Kívül és belül egyaránt.

Az esernyő esete

KISS KLÁRA

Este esett az eső, azért volt nálam. Használtam. Megosztottam vele. Szorosan egymáshoz simulva kerülgettük a mélyebb gödrökben felgyülemlett vizet, egyik kezemmel az esernyő szárát markoltam, másikkal az ő karját. Nem sokat beszélünk, igyekeztünk a cél felé.

Odafent egyszerűen összezsuktam és ledobtam az elázott cipők mellé. Nem gondoltam rá többet.

Másnap, miután hazamentem a saját lakásomba, furcsát éreztem. Mintha valami hiányzott volna, mintha a lényem nem lett volna teljes. Aztán eszembe jutott: nála hagytam az esernyőmet. Azonnal vissza akartam kapni, de ő csak nevetett. Én is csak nevettem. Nem gondoltam rá többet.

Reménnyel teli szívvel

SZIKLAY CSENGE

Állok és fázom. Itt a tavasz, végre! Ázom. Várok a csodálatos kék tünetényre, melynek fényszórói kettéhasítják az éj komor, magányos sötéttségét, ami majd megnyitja hasát csak nekem, és befogad meleg teste. Várok a vad bestia buszra és bátor lovasára.

Alattam, előttem peckesen, büszkén, mogorva öregúrként hömpölyög a Duna. Rám néz üres, vizenyős szemekkel, vizslat, konstatál minden érdeklődés nélkül, majd tovább áll, elfordul, alábukik, talán el is felejt. Mit neki török, Széchenyi vagy Orbán, szikrázó jegén koronáztak üdvöztető királyt, elnyelt már meghasadt szívet, elfojtott visszhangzó sikolyt. Itt volt, amikor örült teremtőnk fejében megszületett a kósza, hiábavaló ötlet: az élet ön maga.

Minek a Duna? Hova tart ő? Csak beleolvad, és néma halált hal a tenger foglyaként, mint ahogy mi is, minden percben. Élőhalottként kódorgunk a világ csábító börtönfalai között, lakomát kapunk, de rab-ruhánk már hús, vér és bőr. Indokolatlan helyeken egyedül várunk, keressük saját Fekete-erdőnket, a forrást, ami éltet, és a tengert, amiben örömmel mártóznánk meg az elmúlás előtt: ez a siker, a boldogság, az otthon a Földön. Minek a kutatás, minek a kétségbeesett álmok, az erkölcs, az ideálok? Meghalsz! Utódot hagysz magad után, mint bármelyik baktérium, továbbadod az életet a jövőnek, hogy újra és újra elpusztuljon, majd örökre eltűnjön valahol a kianalizált csillagok, univerzumok és égi kódok furcsa szövevényei között.

Ragadjuk meg hát, és fenjük élesre tompa késeinket, amiket már ezerszer húztunk végig csuklónk pulzáló, zöld erein. Vérezzük ki a bűnt, a mocskot, a jóságot, a szépet; ami marad, az csak az örök, zúgó, dadogó, hazug hit! Hisz még suttogjuk a végén, hogy minden rendben lesz, imádkozunk az Istenhez, akiben sosem hittünk, és várunk, csak várunk, hogy beforrjon a felszabdalt szövet, és bizonyosak legyünk, ez mind nem felesleges... Nincs mit tenni, én is felszállok a buszra. Reménnyel teli szívvel.